

Justitieutskottets betänkande 2021/22:JuU15

Modernare regler för användningen av tvångsmedel

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om ändringar i bl.a. rättegångsbalken. Lagändringarna syftar till att modernisera reglerna om tvångsmedelsanvändning och handlar bl.a. om

- ett nytt tvångsmedel, genomsökning på distans, som kan säkra tillgång till elektroniska handlingar, t.ex. i externa servrar eller i molntjänster
- ett avskaffat förbud mot att beslagta meddelanden mellan den misstänkte och en närstående
- en möjlighet att i vissa fall dröja med en underrättelse om att ett tvångsmedel har använts
- en skyldighet för en enskild att i vissa fall medverka till biometrisk autentisering, t.ex. med hjälp av sitt fingeravtryck, för att öppna en mobiltelefon eller liknande
- en möjlighet att förelägga enskilda att tillhandahålla handlingar på ett tidigare stadium i förundersökningen
- en reglering av möjligheterna att kopiera handlingar och en rätt till domstolsprövning när en kopia förvaras hos en myndighet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2022.

Utskottet föreslår även att riksdagen avslår nio motionsyrkanden.

I betänkandet finns en reservation (V).

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:119 Modernare regler för användningen av tvångsmedel.

Ett yrkande i en följdmotion.

Åtta yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Modernare regler för användningen av tvångsmedel.....	6
Reservation	14
Modernare regler för användningen av tvångsmedel (V)	14
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Propositionen	16
Följdmotionen	17
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	17
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	19
<i>Bilaga 3</i>	
Reservantens lagförslag	63

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Modernare regler för användningen av tvångsmedel

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i rättegångsbalken,
2. lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare,
3. lag om ändring i polislagen (1984:387),
4. lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet,
5. lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter,
6. lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål,
7. lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling,
8. lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall,
9. lag om ändring i lagen (2008:322) om Tullverkets och Kustbevakningens befogenheter att ingripa mot rattfylleribrott,
10. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
11. lag om ändring i lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder,
12. lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32),
13. lag om ändring i lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning,
14. lag om ändring i lagen (2020:968) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:119 punkterna 1–14 och avslår motionerna

2021/22:1869 av Lotta Olsson (M),

2021/22:2556 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 7,

2021/22:2997 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3,

2021/22:3218 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 32,

2021/22:3514 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 21,

2021/22:3579 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 49,

2021/22:3666 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 63,

2021/22:3974 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 49 och

2021/22:4407 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V).

Reservation (V)

Stockholm den 7 april 2022

På justitieutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Johan Forssell (M), Petter Löberg (S), Louise Meijer (M), Maria Strömkvist (S), Johan Hedin (C), Ellen Juntti (M), Katja Nyberg (SD), Gustaf Lantz (S), Carina Ödebrink (S), Johan Pehrson (L), Tobias Andersson (SD), Martin Marmgren (MP), Ingemar Kihlström (KD), Pontus Andersson (SD), Magnus Oscarsson (KD) och Gudrun Nordborg (V).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2021/22:119 Modernare regler för användningen av tvångsmedel. I propositionen föreslår regeringen ändringar i bl.a. rättegångsbalken som syftar till att modernisera reglerna om tvångsmedelsanvändning.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

En motion har väckts med anledning av propositionen. I ärendet behandlas även åtta yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Reservantens lagförslag finns i bilaga 3.

Det kan nämnas att riksdagen tidigare har gjort ett tillkännagivande till regeringen om att reglerna om beslag och husrannsakan skyndsamt bör anpassas till modern teknik (bet. 2020/21:JuU16, rskr. 2020/21:234).

Vidare noteras att ändringar i 27 kap. 2 § rättegångsbalken även har föreslagits i proposition 2021/22:55 Utlandsspioneri. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023. Propositionen bereds av konstitutionsutskottet (se bet. 2021/22:KU16).

Utskottets överväganden

Modernare regler för användningen av tvångsmedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lagändringar. Förslagen syftar till att modernisera reglerna om tvångsmedelsanvändning.

Riksdagen avslår motionsyrkanden bl.a. om avslag på delar av propositionen och om modernare regler för beslag och husrannsakan.

Jämför reservationen (V).

Propositionen

Modernisering av reglerna om beslag

Enligt de allmänna bestämmelserna om beslag får ett föremål som skäligen kan antas ha betydelse för utredning om brott eller vara avhänt någon genom brott eller förverkat på grund av brott tas i beslag (27 kap. 1 § rättegångsbalken). Regleringen gäller även skriftliga handlingar om inte annat föreskrivs. Med skriftliga handlingar avses även elektroniskt lagrade uppgifter.

Alla handlingar får dock inte tas i beslag. I 27 kap. 2 § rättegångsbalken finns regler om förbud mot beslag av skriftliga handlingar i vissa fall. När det gäller skriftliga meddelanden mellan en misstänkt och hans eller hennes närstående är huvudregeln att det är förbjudet att beslagta sådana meddelanden. Som närstående räknas den krets av anhöriga som är undantagna från vittnesplikten, bl.a. make, maka, barn och syskon.

Förbudet syftar till att skydda förtroligheten mellan nära anhöriga. Det har sin utgångspunkt i rätten till skydd för privat- och familjeliv och korrespondens (2 kap. 6 § regeringsformen och artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, Europakonventionen). Förbudet har dessutom visst samband med att personer i den misstänktes närståendekrets är undantagna från vittnesplikten. I förhållande till barn är även barnkonventionens artiklar relevanta. Av artikel 3.1 framgår t.ex. att vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

Förbudet mot att ta meddelanden mellan närstående i beslag är inte absolut. Meddelanden får t.ex. tas i beslag vid förundersökningar om brott där minimistraffet är fängelse i två år eller mer. Förbudet gäller inte heller vid förundersökningar om vissa samhällsfarliga brott, t.ex. sabotage och terroristbrott.

Regeringen konstaterar att bestämmelsen om förbud mot att beslagta meddelanden i närståendefall i huvudsak har varit oförändrad sedan rättegångsbalkens tillkomst. När regleringen infördes förekom meddelanden enbart i

brevform och brottsliga gärningar eller kommunikation om brottsliga gärningar i skrift torde inte ha varit särskilt vanligt förekommande. Sedan dess har det skett en betydande förändring av hur människor kommunicerar med varandra. Med hänsyn till teknikutvecklingen och de ändrade kommunikationsvanorna är det i dag betydligt vanligare att meddelanden mellan närstående har betydelse för brottsutredningar. Regeringen pekar också på att samhällets syn på brott mot närstående har genomgått en markant förändring sedan beslagsförbudets tillkomst och att ny lagstiftning har införts i syfte att skydda enskilda mot brott från närstående. Behovet av att kunna komma åt meddelanden mellan närstående gör sig även gällande i utredningar om organiserad brottslighet och olika former av gängkriminalitet. Nya brott har också tillkommit som ofta begås genom eller med hjälp av meddelanden till närstående, t.ex. insiderbrott. Sammantaget innebär detta att det finns ett behov av att kunna ta meddelanden mellan närstående i beslag i fler fall än i dag.

I propositionen föreslås därför att förbudet mot beslag av meddelanden mellan en misstänkt och en närstående och mellan sådana närstående ska tas bort. Regeringen framhåller att de positiva effekter som förslaget får för brottsbekämpningen och brottsoffren klart överväger de negativa effekter som det får i form av en inskränkning i bl.a. den personliga integriteten. I denna bedömning vägs in att ett avskaffande är av särskild vikt för brottsoffers intresse av den upprättelse som lagföringen av den skyldige och rätten till skadestånd innebär. Det bedöms alltså vara proportionerligt att avskaffa beslagsförbudet i närståendefall. Detta innebär dock inte att meddelanden som för närvarande omfattas av förbudet i samtliga fall kommer att vara tillgängliga för brottsbekämpande myndigheter. En proportionalitetsbedömning ska göras vid såväl beslag som husrannsakan och kroppsvisitation, vilket innebär att beslag inte får ske vid alltför lindrig brottslighet. Ett slopat beslagsförbud för meddelanden mellan närstående innebär dessutom en reglering som ligger mer i linje med motsvarande regleringar i våra grannländer.

Som huvudregel ska den som drabbats av ett beslag utan dröjsmål underrettas om beslaget och vad som skett med det. I propositionen konstateras att det finns situationer då en sådan underrättelse kan förstöra utredningen och att det bör införas en möjlighet att senarelägga underrättelsen. Regeringen föreslår därför att en underrättelse till den som drabbats av beslag ska få lämnas så snart det kan ske utan men för utredningen.

Genomsökning på distans

Det är vanligt att elektroniska uppgifter som kan ha betydelse som bevis är lagrade på en annan plats än i det föremål, t.ex. en dator eller mobiltelefon, som har tagits i beslag eller som har påträffats vid en husrannsakan eller vid en kroppsvisitation. Uppgifter kan t.ex. finnas lagrade i det s.k. molnet eller på externa servrar och kan därmed inte sägas vara lagrade i det fysiska föremål som den som gör beslaget eller husrannsakan har framför sig. Rättsläget är för närvarande oklart i fråga om huruvida brottsbekämpande myndigheter får ta

del av sådana uppgifter. Den dominerande uppfattningen är att den som under en husrannsakan eller efter ett beslag söker igenom innehållet i en elektronisk kommunikationsutrustning inte får bereda sig tillgång till annan information än sådan som finns lagrad där.

För att ge brottsbekämpande myndigheter effektiva utredningsverktyg föreslår regeringen att det ska införas en möjlighet att söka efter handlingar som är lagrade i ett avläsningsbart informationssystem utanför den elektroniska kommunikationsutrustning som används för genomsökningen. Förfarandet, som utgör ett nytt tvångsmedel, ska benämnas genomsökning på distans.

Det mest relevanta för brottsbekämpande myndigheters informationsinhämtning borde enligt regeringen vara kommunikations- och lagringstjänster och liknande tjänster. Kommunikationstjänster innefattar bl.a. tjänster för samtal och sms. Även andra liknande tjänster som t.ex. webbmejl och andra typer av samtals- och meddelandetjänster bör kunna bli föremål för genomsökning på distans. Lagringstjänster kan vara sådana tjänster som möjliggör lagring av data på annan plats än i den egna elektroniska kommunikationsutrustningen, s.k. molntjänster. I en molntjänst kan det rymmas all möjlig information som kan tjäna som bevisning, såsom bilder, dokument, meddelanden och handlingar i ett bokföringsprogram.

Genomsökning på distans ska enligt förslaget endast få ske i syfte att söka efter handlingar som kan ha betydelse för utredning om brott eller om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt brottsbalken. För att genomsökning på distans ska få utföras krävs vidare att det finns anledning att anta att ett brott har begåtts på vilket fängelse kan följa. Det ska också krävas att det kan antas att det informationssystem som genomsökningen ska utföras i kan ha använts av den som skäligen kan misstänkas för brottet. Om det saknas skäl för ett sådant antagande ska genomsökning på distans ändå få utföras, om det finns synnerlig anledning att anta att det kan påträffas handlingar som omfattas av det syfte med vilket genomsökningen får utföras. En proportionalitetsbedömning ska göras i varje enskilt fall.

Den misstänktes samtycke ska inte få åberopas till stöd för genomsökningen, om inte den misstänkte själv har begärt att åtgärden ska utföras.

Regeringens förslag innebär vidare att genomsökningen endast får ske genom en autentisering i det avläsningsbara informationssystem som åtgärden avser, dvs. genom inloggning eller motsvarande förfarande. Det ska alltså inte vara tillåtet att installera program, bryta systemskydd eller utnyttja tekniska sårbarheter för att få åtkomst till ett system.

Genomsökning på distans får inte avse handlingar med uppgifter som omfattas av rättegångsbalkens beslagsförbud. Om det vid en genomsökning påträffas handlingar som innehåller uppgifter som omfattas av beslagsförbudet ska genomsökningen omedelbart avbrytas i den del den avser sådana uppgifter.

Förslaget innehåller även bestämmelser om rätt att närvara vid genomsökning på distans, tillfälligt omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning, underrättelse efter genomsökning på distans samt protokoll

och bevis om åtgärden. Regeringen föreslår även att en husrannsakan eller en kroppsvisitation ska få göras för att söka efter föremål som kan användas vid genomsökning på distans och att föremål ska få tas i beslag för att användas vid en sådan genomsökning. Förslaget föranleder vidare vissa ändringar i annan lagstiftning, bl.a. när det gäller möjligheten att använda våld för att genomföra åtgärden. Särskilda regler behövs också för unga lagöverträdare.

Kopiering av handlingar

För att brottsbekämpningen ska vara effektiv krävs inte bara att brottsbekämpande myndigheter kan få tillgång till information som är lagrad elektroniskt utan också att informationen kan säkras. Ett sätt att säkra elektroniskt lagrad information är att informationen i föremålet kopieras, t.ex. vid en husrannsakan. Kopiering förekommer redan i dag men har hittills varit en oreglerad åtgärd. I propositionen görs bedömningen att möjligheten att kopiera handlingar under en förundersökning bör regleras i lag.

Regeringen föreslår att en handling som skäligen kan antas ha betydelse för en utredning om brott eller för en utredning om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet ska få kopieras om den omfattas av ett beslag eller påträffas vid en husrannsakan eller en genomsökning på distans. Kopieringen kan avse såväl konventionella handlingar i pappersform som elektronisk information som är lagrad i ett föremål, t.ex. i en dator, i en mobiltelefon eller på en extern server. Handlingar som omfattas av beslagsförbud ska enligt förslaget inte heller få kopieras.

Propositionen innehåller även förslag om behörighet att fatta beslut om kopiering, underrättelse om kopiering, skyldighet att i vissa fall förstöra en kopia och rätt till domstolsprövning av om en kopia ska förstöras.

Gränsöverskridande lagstiftning

Regeringens förslag om modernare regler för användningen av tvångsmedel innebär även vissa ändringar i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall och lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder.

Biometrisk autentisering

Den tekniska utvecklingen har inneburit att det har blivit allt vanligare att föremål som används för elektronisk kommunikation, t.ex. mobiltelefoner, innehåller biometriska spärrar. En biometrisk spärr används som ett alternativ eller komplement till traditionella lösenordspärrar och kan endast öppnas med hjälp av biometrisk autentisering. Det kan t.ex. handla om en persons fingeravtryck eller ansiktsgeometri. Det finns i dag inte någon reglerad skyldighet att medverka till att med hjälp av biometrisk autentisering öppna ett avläsningsbart informationssystem. Inte heller finns det bestämmelser som ger brottsbekämpande myndigheter rätt att med tvång förmå någon att medverka till ett sådant öppnande.

En möjlighet till biometrisk autentisering kan innebära ett kroppsligt ingrepp för enskilda. Enligt 2 kap. 6 § första meningen regeringsformen är var och en gentemot det allmänna skyddad mot påtvingat kroppsligt ingrepp. Detta skydd får begränsas genom lag, men endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle (2 kap. 20 § första stycket 2 och 21 § regeringsformen). Ett sådant ändamål är utredning av brott. Den lag där tvångsåtgärder tillåts ska vara tydlig och förutsebar och måste ha ett legitimt syfte. Ingreppet måste dessutom vägas mot behovet av åtgärden och vara proportionerligt.

Regeringen anför att ett ingrepp i form av en biometrisk autentisering i normalfallet bör vara både kortvarigt och förhållandevis lindrigt samt att avsaknaden av en möjlighet att öppna biometriska spärrar innebär en risk för att beslutade utredningsåtgärder inte kan verkställas på ett effektivt sätt. Vid en sammantagen bedömning anser regeringen att nyttan och behovet av att kunna använda biometrisk autentisering för att utreda och lagföra brott överväger det ingrepp som åtgärden kan innebära för enskilda. Vidare bedöms det proportionerligt med en möjlighet att använda biometrisk autentisering. Regeringen föreslår därför att en möjlighet att låsa upp biometriska spärrar genom biometrisk autentisering ska införas.

Om det finns anledning att anta att någon har möjlighet att öppna ett avläsningsbart informationssystem genom biometrisk autentisering ska han eller hon enligt förslaget vara skyldig att på tillsägelse av en polisman medverka till detta om en genomsökning av ett beslagttaget föremål, en husrannsakan eller en genomsökning på distans annars försvåras. Om han eller hon vägrar ska en polisman få genomföra autentiseringen.

Även en brottsmisstänkt under 15 år ska vara skyldig att på tillsägelse medverka till en biometrisk autentisering, om det finns särskilda skäl.

Enligt regeringen behövs inte någon särskild reglering av våldsanvändning för biometrisk autentisering. Rätten att använda våld när en person motsätter sig en biometrisk autentisering följer i stället av rätten att använda våld för att verkställa det tvångsmedel som autentiseringen kan kombineras med. För all våldsanvändning gäller dock de grundläggande behovs- och proportionalitetsprinciperna. De innebär för det första att våld endast får användas när det behövs, dvs. när andra medel är otillräckliga för att polismannen ska kunna utföra den tjänsteuppgift det är fråga om och våldsanvändning kan väntas leda till det avsedda resultatet. Vidare får våld över huvud taget inte tillgripas om den aktuella tjänsteuppgiften inte har en sådan betydelse att det framstår som rimligt att den genomförs med fysiskt tvång. Om fysiskt tvång används måste det under hela händelseförloppet beaktas att våldet aldrig överstiger vad som är rimligt i förhållande till vad som kan uppnås.

Förutom en polisman får även en tjänsteman vid Tullverket och en kustbevakningstjänsteman verkställa eller biträda vid exempelvis ett beslag eller en husrannsakan, och de har i dessa fall samma befogenheter som en polisman att använda våld. Enligt regeringen har dessa tjänstemän samma behov som en polisman att genomföra en biometrisk autentisering och bör i dessa delar ges

samma befogenheter som en polisman. I likhet med vad som bedöms gälla för en polisman behöver det inte regleras att de i vissa fall får använda våld för att genomföra autentiseringen.

Regeringen framhåller att ett införande av lagstöd för biometrisk autentisering måste ske inom ramen för en fortsatt rättssäker brottmålsprocess som lever upp till kraven på en rättvis rättegång för den som misstänks för brott. Såväl regeringsformen som Europakonventionen ställer krav på att en rättegång ska genomföras rättvist (2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen och artikel 6 i Europakonventionen). I rätten till en rättvis rättegång ingår att den som är anklagad för brott inte genom tvång ska behöva bidra till utredningen eller bevisningen genom att göra medgivanden eller tillhandahålla belastande material. Rätten till en rättvis rättegång är förknippad med oskuldspresumtionen som innebär att var och en ska betraktas som oskyldig till dess att hans eller hennes skuld lagligen har fastställts.

Rätten att inte belasta sig själv uppkommer när det finns en anklagelse om brott. Det innebär att ett förfarande antingen ska ha inletts eller vara nära förestående. Rätten att inte belasta sig själv är vidare inte absolut. Det är bara när framtvängandet inkräktar på själva kärnan av rätten att inte belasta sig själv som det rör sig om en kränkning. Regeringen framhåller att det i Norge redan finns en skyldighet att medverka till biometrisk autentisering. I likhet med den norska ordningen föreslås tillämpningen av en biometrisk autentisering begränsas till de fall när tillgången till det avläsningsbara informationssystemet och de uppgifter som finns lagrade däri grundar sig på ett beslutat tvångsmedel. Det handlar således om tillgång till information som redan är lagligt tillgänglig på grund av ett beslag, en husrannsakan eller en genomsökning på distans. Endast om verkställigheten av dessa tvångsmedel annars försvåras föreslås en biometrisk autentisering bli aktuell. Dessa tvångsmedel är kringgärdade av flera rättssäkerhetsgarantier. Kopplingen till andra tvångsmedel bidrar således till att ställa inkränket i proportion till intresset av en effektiv brottsbekämpning.

Sammantaget bedöms användandet av biometrisk autentisering generellt sett vara en godtagbar inskränkning av enskildas konventionsfästa och grundlagsskyddade fri- och rättigheter. Det kan dock enligt regeringen finnas undantag, och såväl omständigheterna i det enskilda fallet som proportionalitetsprincipen måste alltid beaktas.

Edition och exhibition

I rättegångsbalken finns regler om förelägganden att lägga fram ett skriftligt bevis (edition) eller att tillhandahålla ett föremål för syn (exhibition). Regeringen lämnar i propositionen förslag som innebär att möjligheterna att använda edition och exhibition under en förundersökning utvidgas.

Ikraftträdande

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2022. Enligt regeringen behövs det inte några övergångsbestämmelser.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat frågor om husrannsakan på distans och tillgång till dokument som lagrats i molntjänster. I samband med att utskottet våren 2021 behandlade proposition 2020/21:72 Sveriges tillträde till Europarådets konvention om it-relaterad brottslighet föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen om att reglerna om beslag och husrannsakan skyndsamt bör anpassas till modern teknik (bet. 2020/21:JuU16 s. 17). Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2020/21:234).

I samband med att utskottet våren 2021 behandlade motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2020/21 föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen om att avskaffa förbudet mot beslag av meddelanden mellan närstående (bet. 2020/21:JuU25 s. 58). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet och Miljöpartiet reserverade sig mot förslaget och anförde att de inte ville föregripa den beredning som pågick av Beslagsutredningens förslag (s. 118 f.). Riksdagen biföll reservationen (rskr. 2020/21:289).

Regeringens redovisning av tillkännagivandet

I propositionen uppger regeringen att tillkännagivandet som redovisats ovan är tillgodosett genom de förslag som behandlas i propositionen och att det därmed är slutbehandlat.

Motionerna

Avslag på propositionen i de delar som gäller biometrisk autentisering

I kommittémotion 2021/22:4407 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) föreslår motionärerna att riksdagen ska avslå regeringens proposition i de delar som handlar om rätt för polis, tulltjänstemän och kustbevakningstjänstemän att använda våld för att få en enskild att medverka till biometrisk autentisering. Enligt motionärerna kan förslaget anses strida mot rätten att inte belasta sig själv och kravet på en rättvis rättegång.

Beslag av meddelanden mellan närstående

I partimotion 2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 63 föreslås att grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning och hedersbrott ska undantas från rättegångsbalkens bestämmelser om beslagsförbud i närståendefall.

Samma förslag finns i kommittémotion 2021/22:3514 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 21.

Adam Marttinen m.fl. (SD) anser i kommittémotion 2021/22:2556 yrkande 7 att möjligheterna att ta meddelanden mellan närstående i beslag bör ses över.

I kommittémotion 2021/22:3974 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 49 föreslås att förbudet mot beslag av sms och andra meddelanden mellan närstående ska avskaffas.

Modernare regler för beslag och husrannsakan

I kommittémotion 2021/22:3218 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 32 anförs att de brottsbeivrande myndigheterna skyndsamt bör ges möjlighet att göra husrannsakan och beslag på distans, t.ex. i molntjänster och på användarkonton. Liknande förslag finns i kommittémotion 2021/22:3579 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 49 samt i motionerna 2021/22:2997 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3 och 2021/22:1869 av Lotta Olsson (M).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare efterfrågat modernare regler för beslag och husrannsakan och ser därför positivt på att regeringen nu har överlämnat ett lagförslag som syftar till att modernisera reglerna om tvångsmedelsanvändning.

När det gäller möjligheten att låsa upp biometriska spärrar anser utskottet, i likhet med regeringen, att nyttan och behovet av att kunna använda biometrisk autentisering överväger det ingrepp som åtgärden kan innebära för enskilda. Utskottet delar också regeringens bedömning att användandet av biometrisk autentisering generellt sett får anses vara en godtagbar inskränkning av enskildas konventionsfästa och grundlagsskyddade fri- och rättigheter.

Propositionen har i övrigt inte lett till några motionsyrkanden eller andra invändningar under utskottsbehandlingen.

Sammantaget anser utskottet att den föreslagna lagstiftningen har fått en väl avvägd utformning och att riksdagen bör bifalla regeringens lagförslag och avslå motion 2021/22:4407 (V).

Genom de nu föreslagna lagändringarna får motionerna 2021/22:1869 (M), 2021/22:2556 (SD) yrkande 7, 2021/22:2997 (SD) yrkande 3, 2021/22:3218 (C) yrkande 32, 2021/22:3514 (C) yrkande 21, 2021/22:3579 (C) yrkande 49, 2021/22:3666 (C) yrkande 63 och 2021/22:3974 (L) yrkande 49 anses vara i huvudsak tillgodosedda. Utskottet avstyrker därför motionsyrkandena.

Avslutningsvis har utskottet inte något att invända mot regeringens redovisning av tillkännagivandet.

Reservation

Modernare regler för användningen av tvångsmedel (V)

av Gudrun Nordborg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) avslår regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken i de delar det avser 27 kap. 17 f § och rubriken närmast före 27 kap. 17 f § samt antar regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken i övrigt med de ändringarna att kommatecknet efter ordet ”kopiering” och orden ”biometrisk autentisering” i rubriken till 27 kap. ska utgå,

b) antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare med den ändringen att 36 § ska ha den lydelse som reservanten föreslår i bilaga 3,

c) antar regeringens förslag till lag om ändring i polislagen (1984:387),

d) antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet,

e) antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter,

f) antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål,

g) avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling i de delar det avser 29 a § och rubriken närmast före 29 a § samt antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling i övrigt med den ändringen att 1 § ska ha den lydelse som reservanten föreslår i bilaga 3,

h) antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall,

i) avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2008:322) om Tullverkets och Kustbevakningens befogenheter att ingripa mot rattfylleribrott i de delar det avser 7 b § och rubriken närmast före 7 b § samt antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2008:322) om Tullverkets och Kustbevakningens befogenheter att ingripa mot rattfylleribrott i övrigt,

j) antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),

k) antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder,

l) avslår regeringens förslag till lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32) i de delar det avser 3 kap. 15 a § och rubriken närmast före 3 kap.

15 a § samt antar regeringens förslag till lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32) i övrigt,

m) antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning,

n) antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2020:968) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:119 punkterna 3–6, 8, 10, 11, 13 och 14 samt motion

2021/22:4407 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V),

bifaller delvis proposition 2021/22:119 punkterna 1, 2, 7, 9 och 12 samt avslår motionerna

2021/22:1869 av Lotta Olsson (M),

2021/22:2556 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 7,

2021/22:2997 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3,

2021/22:3218 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 32,

2021/22:3514 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 21,

2021/22:3579 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 49,

2021/22:3666 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 63 och

2021/22:3974 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 49.

Ställningstagande

Regeringens förslag om en skyldighet för enskilda att i vissa fall medverka till biometrisk autentisering har kritiserats av flera remissinstanser, bl.a. eftersom det kan anses strida mot rätten att inte belasta sig själv och kravet på en rättvis rättegång. Jag instämmer i remissinstansernas kritik. Enligt min uppfattning är det orimligt att åtgärden ska kunna användas mot alla personer över 15 år som skäligen kan antas ha möjlighet att öppna ett informationssystem med hjälp av biometrisk autentisering. Personen behöver alltså inte vara misstänkt för brott. Jag har full förståelse för att det kan vara mycket utmanande att utreda brott utan att få tillgång till bevisning som antas kunna finnas i t.ex. en mobiltelefon. Jag tror dock att polisen kan använda andra och bättre metoder än våld, t.ex. förhörsteknik, för att få personen att självmant öppna informationsbäraren.

Mot denna bakgrund anser jag att riksdagen bör avslå regeringens proposition i de delar som handlar om rätt för polis, tulltjänstemän och kustbevakningstjänstemän att använda våld för att få en enskild att medverka till biometrisk autentisering.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:119 Modernare regler för användningen av tvångsmedel:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i polislagen (1984:387).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall.
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2008:322) om Tullverkets och Kustbevakningens befogenheter att ingripa mot rattfylleribrott.
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder.
12. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32).
13. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning.
14. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2020:968) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.

Följdmotionen

2021/22:4407 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V):

Riksdagen avslår proposition 2021/22:119 i den del som handlar om rätt för polis, tulltjänstemän och kustbevakningstjänstemän att använda våld för att få den enskilde att medverka till biometrisk autentisering.

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:1869 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagstiftning för otillbörligt tagna bilder som förvaras på molntjänster och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2556 av Adam Marttinen m.fl. (SD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om beslag och hemliga tvångsmedel och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2997 av Markus Wiechel (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en moderniserad lagstiftning för husrannsakan och beslag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3218 av Johan Hedin m.fl. (C):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om husrannsakan och beslag på distans exempelvis i molnet och på användarkonton och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3514 av Johan Hedin m.fl. (C):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att grov fridskränkning/grov kvinnofridskränkning och hedersbrott ska införas som undantag i rättegångsbalken avseende beslagsförbud i närstående fall och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3579 av Johan Hedin m.fl. (C):

49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa reglerna om beslag och husrannsakan till modern teknik och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C):

63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att grov fridskränkning/grov kvinnofridskränkning och hedersbrott ska införas som undantag i rättegångsbalken avseende beslagsförbud i närstående fall och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3974 av Johan Pehrson m.fl. (L):

49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa förbudet mot beslag av sms och andra meddelanden mellan närstående och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om rättegångsbalken

dels att 23 kap. 14 §, 27 kap. 1, 2, 11, 18, 19 och 20 a §§, 28 kap. 1 och 11 §§ och rubrikerna till 27 och 28 kap. ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sjutton nya paragrafer, 27 kap. 11 b, 11 c och 17 a–17 f §§ och 28 kap. 10 a–10 i §§ och närmast före 27 kap. 17 a och 17 f §§ och 28 kap. 10 a och 11 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.14 §¹

Undersökningsledaren får inhämta yttrande från en sakkunnig. Innan ett yttrande inhämtas från någon annan än en myndighet, *skall* den som *misstänks för brottet* eller *hans försvarare* ges tillfälle att yttra sig om valet av sakkunnig, om inte särskilda skäl talar mot detta.

Om en sakkunnig redan under förundersökningen bör utses av rätten, får undersökningsledaren framställa begäran om det. Han får också *hos rätten* begära *föreläggande* att skriftligt bevis *skall företes* eller föremål tillhandahållas för besiktning eller *förordnande* att allmän handling som kan antas ha betydelse som bevis *skall* tillhandahållas vid förundersökningen.

Undersökningsledaren får inhämta *ett* yttrande från en sakkunnig. Innan ett yttrande inhämtas från någon annan än en myndighet, *ska* den *misstänkte* eller *försvararen* ges tillfälle att yttra sig om valet av sakkunnig, om inte särskilda skäl talar mot detta.

Om en sakkunnig redan under förundersökningen bör utses av rätten, får undersökningsledaren framställa *en* begäran om det. Han *eller hon* får också begära *att rätten ska förelägga* att ett skriftligt bevis *ska läggas fram* eller *att ett* föremål *ska* tillhandahållas för besiktning eller *besluta att en* allmän handling som kan antas ha betydelse som bevis *ska* tillhandahållas vid förundersökningen.

Innan någon är skäligen misstänkt får ett föreläggande enligt andra stycket beslutas endast om det är uppenbart att den som föreläggandet riktas mot inte kan komma att misstänkas för brottet.

¹ Senaste lydelse 1990:443.

27 kap. Om beslag och hemliga tvångsmedel

Föremål som skäligen kan antas ha betydelse för utredning om brott eller vara avhänt någon genom brott eller förverkat på grund av brott får tas i beslag. Detsamma gäller föremål som skäligen kan antas ha betydelse för utredning om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken.

Vad som sägs i detta kapitel om föremål gäller också om skriftlig handling, i den mån inte annat är föreskrivet.

Tvångsmedel enligt detta kapitel får beslutas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller för något annat motstående intresse.

27 kap. Om beslag, kopiering, biometrisk autentisering och hemliga tvångsmedel²

1 §³

Ett föremål får tas i beslag om det skäligen kan antas

- 1. ha betydelse för utredning om brott,*
- 2. ha tagits ifrån någon genom brott,*
- 3. vara förverkat på grund av brott,*
- 4. kunna användas för att utföra en genomsökning på distans, eller*
- 5. ha betydelse för utredning om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken.*

Vad som sägs i detta kapitel om föremål gäller också om skriftlig handling, om inte annat är föreskrivet.

2 §⁴

En skriftlig handling får inte tas i beslag om

1. den kan antas innehålla uppgifter som en befattningshavare eller någon annan som avses i 36 kap. 5 § inte får höras som vittne om, och

2. handlingen innehas av honom eller henne eller av den som tystnadsplikten gäller till förmån för.

Ett skriftligt meddelande mellan den misstänkte och en närstående som avses i 36 kap. 3 §, eller mellan sådana närstående inbördes, får tas i beslag hos den misstänkte eller en närstående endast vid en förundersökning om

1. ett brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år,

2. sabotage eller grovt sabotage enligt 13 kap. 4 eller 5 § brottsbalken,

² Senaste lydelse 2014:1419.

³ Senaste lydelse 2008:376.

⁴ Senaste lydelse 2018:559. Ändringen innebär att andra–fjärde styckena tas bort. Ändring av 2 § har också föreslagits i propositionen Utlandsspioneri (prop. 2021/22:55).

3. mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, kapning, sjö- eller luftfartssabotage eller flygplatssabotage enligt 13 kap. 1, 2, 3, 5 a eller 5 b § brottsbalken, om brottet innefattar sabotage enligt 4 § samma kapitel,

4. uppror, väpnat hot mot laglig ordning eller brott mot medborgerlig frihet enligt 18 kap. 1, 3 eller 5 § brottsbalken,

5. högförräderi, krigsanstiftan, spioneri, grovt spioneri, obehörig befattning med hemlig uppgift, grov obehörig befattning med hemlig uppgift eller olovlig underrättelseverksamhet mot Sverige, mot främmande makt eller mot person enligt 19 kap. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 10, 10 a eller 10 b § brottsbalken,

6. företagsspioneri enligt 26 § lagen (2018:558) om företagshemligheter, om det finns anledning att anta att gärningen har begåtts på uppdrag av eller har understötts av en främmande makt eller av någon som har agerat för en främmande makts räkning,

7. terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott, brott enligt 3 eller 3 a § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall eller brott enligt lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet, eller

8. försök, förberedelse eller stämpling till brott som avses i 2–7, om en sådan gärning är belagd med straff.

Ett beslut enligt andra stycket 2–8 får meddelas endast av rätten eller åklagaren.

Om åklagaren har beslutat om beslag enligt tredje stycket, ska han eller hon utan dröjsmål anmäla åtgärden hos rätten. I anmälan ska skälen för åtgärden anges. Rätten

ska skyndsamt pröva ärendet. Om rätten finner att det inte finns skäl för åtgärden, ska den upphäva beslutet.

11 §⁵

Om den från vilken beslag sker, inte är närvarande vid beslaget, skall han utan dröjsmål underrättas om det och om vad som har skett med det beslagtagna. Om en försändelse hos ett befodringsföretag har tagits i beslag, skall, så snart det kan ske utan men för utredningen, mottagaren underrättas och, om avsändaren är känd, även denne.

Om den som beslag sker från inte är närvarande vid beslaget, ska han eller hon så snart det kan ske utan men för utredningen underrättas om det och om vad som har skett med det beslagtagna. Om en försändelse hos ett befodringsföretag har tagits i beslag, ska, så snart det kan ske utan men för utredningen, mottagaren underrättas och, om avsändaren är känd, även denne.

11 b §

Vid genomsökning av handlingar i en beslagtagn elektronisk kommunikationsutrustning eller av en kopia av sådana handlingar ska den som drabbats av åtgärden få tillfälle att närvara, om det kan antas att det kommer fram uppgifter som enligt 2 § hindrar beslag.

Det som sägs i första stycket gäller inte om det finns särskilda skäl mot närvaro.

Undersökningsledaren får besluta att det som förekommit vid en genomsökning inte får uppenbaras.

11 c §

Den som avses i 11 b § första stycket har rätt att ha ett biträde närvarande om det kan ske utan men för utredningen och biträdet uppfyller de krav som ställs på en försvarare i 21 kap. 3 § tredje stycket.

Om den som avses i 11 b § första stycket är under femton år bör den som har vårdnaden om honom eller henne vara närvarande vid genom-

⁵ Senaste lydelse 1993:602.

sökningen, om det kan ske utan men för utredningen.

Kopiering

17 a §

En handling som omfattas av ett beslag eller påträffas vid en husrannsakan eller en genomsökning på distans får kopieras om den skäligen kan antas ha betydelse för utredning om brott eller om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken.

En handling som inte får tas i beslag enligt 2 eller 3 § får inte heller kopieras.

17 b §

Den som med laga rätt verkställer ett beslag, en husrannsakan eller en genomsökning på distans får besluta om att en handling ska kopieras enligt 17 a §.

17 c §

Den som ska underrättas om ett beslag, en husrannsakan eller en genomsökning på distans enligt 11 § eller 28 kap. 7 eller 10 g § ska även underrättas om att en handling har kopierats enligt 17 a §, så snart det kan ske utan men för utredningen.

17 d §

Om en kopia enligt 17 a § varken läggs till grund för ett beslut att väcka åtal eller används som bevisning till stöd för åtalet, ska den förstöras när ett avgörande i sak har fått laga kraft eller när en åtalsunderlåtelse har beslutats.

En kopia ska omedelbart förstöras i de delar som den omfattas av förbud enligt 17 a § andra stycket.

En åtgärd enligt andra stycket ska protokollföras.

17 e §

Om en kopia enligt 17 a § förvaras hos en brottsbekämpande myndighet får den som drabbats av kopieringen begära rättsens prövning av om kopian ska förstöras. Rätten till prövning gäller så länge förundersökningen pågår eller, om åtal har väckts, till dess att målet har avgjorts slutligt.

Om förutsättningarna för kopiering har upphört får rätten besluta att kopian ska förstöras. Rätten får även besluta att en kopia ska förstöras i de delar som den omfattas av förbud enligt 17 a § andra stycket.

När en begäran enligt första stycket har kommit in till rätten ska en förhandling enligt 5 § hållas så snart som möjligt. I högre rätt tillämpas 25 kap. 8 § i fråga om reseförbud även i fråga om kopiering.

Biometrisk autentisering*17 f §*

Om det finns anledning att anta att någon har möjlighet att öppna ett avläsningsbart informationssystem genom biometrisk autentisering är han eller hon skyldig att på tillsägelse av en polisman medverka till detta, om en genomsökning av ett beslagttaget föremål, en husrannsakan eller en genomsökning på distans annars försvåras. Om han eller hon vägrar, får en polisman genomföra autentiseringen.

18 §⁶

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation innebär att meddelanden, som i ett elektroniskt kommunikationsnät överförs eller har överförts till eller från ett telefonnummer eller annan adress, i hemlighet

⁶ Senaste lydelse 2014:1419.

avlyssnas eller tas upp genom ett tekniskt hjälpmedel för återgivning av innehållet i meddelandet.

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation får användas vid en förundersökning om

1. brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år,

2. brott som avses i 2 § andra stycket 2–7,

2. sabotage eller grovt sabotage enligt 13 kap. 4 eller 5 § brottsbalken,

3. mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, kapning, sjö- eller luftfartssabotage eller flygplatssabotage enligt 13 kap. 1, 2, 3, 5 a eller 5 b § brottsbalken, om brottet innefattar sabotage enligt 4 § samma kapitel,

4. uppror, väpnat hot mot laglig ordning eller brott mot medborgerskapsfrihet enligt 18 kap. 1, 3 eller 5 § brottsbalken,

5. högförräderi, krigsanstiftan, spioneri, grovt spioneri, obehörig befattningsutövning med hemlig uppgift, grov obehörig befattningsutövning med hemlig uppgift eller olovlig underrättelseverksamhet mot Sverige, mot främmande makt eller mot person enligt 19 kap. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 10, 10 a eller 10 b § brottsbalken,

6. företagsspioneri enligt 26 § lagen (2018:558) om företags-hemligheter, om det finns anledning att anta att gärningen har begåtts på uppdrag av eller har understötts av en främmande makt eller av någon som har agerat för en främmande makts räkning,

7. terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott, brott enligt 3 eller 3 a § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall eller brott enligt lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott

3. försök, förberedelse eller stämpling till brott som avses i 1 eller 2, om en sådan gärning är belagd med straff eller

4. annat brott om det med hänsyn till omständigheterna kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i två år.

Ett tillstånd till hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation ger också rätt att vidta åtgärder som anges i 19 §.

och annan särskilt allvarlig brottslighet,

8. försök, förberedelse eller stämpling till brott som avses i 1–7, om en sådan gärning är belagd med straff, eller

9. annat brott om det med hänsyn till omständigheterna kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i två år.

19 §⁷

Hemlig övervakning av elektronisk kommunikation innebär att uppgifter i hemlighet hämtas in om

1. meddelanden som i ett elektroniskt kommunikationsnät överförs eller har överförts till eller från ett telefonnummer eller annan adress,

2. vilka elektroniska kommunikationsutrustningar som har funnits inom ett visst geografiskt område, eller

3. i vilket geografiskt område en viss elektronisk kommunikationsutrustning finns eller har funnits.

Genom hemlig övervakning av elektronisk kommunikation får sådana meddelanden som avses i första stycket 1 även hindras från att nå fram.

Hemlig övervakning av elektronisk kommunikation får användas vid en förundersökning om

1. brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i sex månader,

2. dataintrång enligt 4 kap. 9 c § brottsbalken, barnpornografibrott enligt 16 kap. 10 a § brottsbalken som inte är att anse som ringa, narkotikabrott enligt 1 § narkotikastrafflagen (1968:64), narkotikasmuggling enligt 6 § första stycket lagen (2000:1225) om straff för smuggling,

3. brott som avses i 2 § andra stycket 2–7, eller

4. försök, förberedelse eller stämpling till brott som avses i 1–3, om en sådan gärning är belagd med straff.

I fall som avses i 20 § andra stycket får hemlig övervakning av elektronisk kommunikation dock användas endast vid en förundersökning som avser brott som kan leda till hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation enligt 18 § andra stycket.

20 a §⁸

Hemlig kameraövervakning innebär att fjärrstyrda TV-kameror, andra optisk-elektroniska instrument eller därmed jämförbara utrustningar används för optisk

Hemlig kameraövervakning innebär att fjärrstyrda tv-kameror, andra optisk-elektroniska instrument eller därmed jämförbara utrustningar används för optisk

⁷ Senaste lydelse 2014:1419.

⁸ Senaste lydelse 2014:1419.

personövervakning vid förundersökning i brottmål, utan att upplysning om övervakningen lämnas.

Hemlig kameraövervakning får användas vid en förundersökning om

1. brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år,

2. brott som avses i 2 § andra stycket 2–7,

3. försök, förberedelse eller stämpling till brott som avses i 1 eller 2, om en sådan gärning är belagd med straff, eller

4. annat brott om det med hänsyn till omständigheterna kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i två år.

personövervakning vid förundersökning i brottmål, utan att upplysning om övervakningen lämnas.

2. brott som avses i 18 § andra stycket 2–7,

28 kap. Om husrannsakan samt kroppsvisitation och kroppsbesiktning

28 kap. Om husrannsakan, genomsökning på distans, kroppsvisitation och kroppsbesiktning

1 §⁹

Om det finns anledning att anta att ett brott har begåtts på vilket fängelse kan följa, får husrannsakan företas i hus, rum eller slutet förvaringsställe för att söka efter föremål som kan tas i beslag eller i förvar eller annars för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredning om brottet eller om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken.

Hos annan än den som skäligen kan misstänkas för brottet får husrannsakan dock företas bara om brottet har begåtts hos honom eller henne eller om den misstänkte har gripits där eller om det annars finns synnerlig anledning att det vid *rannsakingen* ska anträffas föremål som kan tas i beslag eller i förvar eller att annan utredning om brottet eller om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken kan vinnas.

Om det finns anledning att anta att ett brott har begåtts på vilket fängelse kan följa, får husrannsakan företas i hus, rum eller slutet förvaringsställe för att söka efter föremål som kan tas i beslag eller i förvar *eller som kan användas för att utföra en genomsökning på distans* eller annars för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredning om brottet eller om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken.

Hos annan än den som skäligen kan misstänkas för brottet får husrannsakan dock företas bara om brottet har begåtts hos honom eller henne eller om den misstänkte har gripits där eller om det annars finns synnerlig anledning att det vid *husrannsakan* ska anträffas föremål som kan tas i beslag eller i förvar eller att annan utredning om brottet eller om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken kan vinnas.

⁹ Senaste lydelse 2008:376.

För husrannsakan hos den misstänkte får *inte i något fall åberopas hans eller hennes samtycke*, om inte den misstänkte själv har begärt att *åtgärden ska vidtas*.

För husrannsakan hos den misstänkte får *hans eller hennes samtycke inte åberopas i något fall*, om inte den misstänkte själv har begärt att *husrannsakan ska göras*.

Genomsökning på distans

10 a §

Genomsökning på distans innebär att söka efter handlingar som finns lagrade i ett avläsningsbart informationssystem utanför den elektroniska kommunikationsutrustning som används för att utföra genomsökningen.

10 b §

Om det finns anledning att anta att ett brott har begåtts på vilket fängelse kan följa får en genomsökning på distans utföras för att söka efter handlingar som kan vara av betydelse för utredning om brottet eller om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken.

Genomsökning på distans får utföras i ett avläsningsbart informationssystem som den som skäligen kan misstänkas för brottet kan antas ha använt. Även i annat fall får en genomsökning på distans utföras om det finns synnerlig anledning att anta att det går att påträffa handlingar som avses i första stycket.

Genomsökning på distans får endast utföras genom autentisering i det avläsningsbara informationssystem som åtgärden avser.

10 c §

Genomsökning på distans får inte avse uppgifter som enligt 27 kap. 2 § hindrar beslag.

Om det vid en genomsökning på distans kommer fram uppgifter som omfattas av första stycket ska genomsökningen omedelbart av-

brytas i den del den avser sådana uppgifter.

10 d §

Beslut om genomsökning på distans fattas av undersökningsledaren, åklagaren eller rätten. En polisman får vidta åtgärden även utan ett sådant beslut, om det är fara i dröjsmål och genomsökningen inte kan antas bli av stor omfattning eller medföra synnerlig olägenhet för den som drabbas av åtgärden.

Om genomsökningen kan antas bli av stor omfattning eller medföra synnerlig olägenhet för den som drabbas av åtgärden bör, om det inte är fara i dröjsmål, åtgärden inte vidtas utan rättens beslut.

Fråga om genomsökning på distans får tas upp av rätten på begäran av undersökningsledaren eller åklagaren. Efter åtalet får rätten även på yrkande av målsäganden eller självant ta upp en sådan fråga.

10 e §

Om en genomsökning på distans verkställs vid en husrannsakan ska 7 § tillämpas i fråga om rätt till närvaro vid genomsökningen.

I andra fall än som avses i första stycket, får den närvara som kan antas ha använt det avläsningsbara informationssystem som genomsökningen avser, om det kan antas att det i informationssystemet finns uppgifter som enligt 27 kap. 2 § hindrar beslag.

Det som sägs i första och andra styckena gäller inte om det finns särskilda skäl mot närvaro.

I övrigt ska 27 kap. 11 b § tredje stycket och 11 c § tillämpas vid en genomsökning på distans.

10 f §

Om det kan antas att utredningen annars försvåras, är den som

närvarar vid en genomsökning på distans skyldig att på tillsägelse tillfälligt lämna ifrån sig annan elektronisk kommunikationsutrustning än sådan som används för att utföra genomsökningen och som han eller hon bär med sig eller har på sig. Om han eller hon vägrar, får en polisman tillfälligt omhändertata utrustningen.

Om det är nödvändigt för att söka efter sådan utrustning som anges i första stycket och det är föreskrivet fängelse för brottet, får en polisman kroppsvisitera den som är skäligen misstänkt för brottet. Någon annan än den som skäligen kan misstänkas för brottet får kroppsvisiteras endast om det finns synnerlig anledning att anta att utredningen annars kommer att försvåras.

10 g §

Om en genomsökning på distans har utförts utan att den som drabbats av åtgärden har varit närvarande ska han eller hon, så snart det kan ske utan men för utredningen, underrättas om åtgärden.

10 h §

En genomsökning på distans ska protokollföras. I protokollet ska följande anges:

- ändamålet med åtgärden,*
- när åtgärden påbörjades och avslutades,*
- om åtgärder enligt 10 f § har vidtagits, och*
- vad som i övrigt förekommit vid genomsökningen.*

Den som har drabbats av en genomsökning på distans har rätt att på begäran få ett bevis om åtgärden. Beviset ska även innehålla uppgift om det brott som misstanken avser.

10 i §

Bestämmelserna i 1 § tredje stycket, 3 a § och 8 § om husrannsakan ska tillämpas även i fråga om genomsökning på distans.

Kroppsvsitation och kroppsbesiktning

11 §¹⁰

Om det finns anledning att anta att ett brott har begåtts på vilket fängelse kan följa, får kroppsvisitation göras på den som skäligen kan misstänkas för brottet för att söka efter föremål som kan tas i beslag eller i förvar eller annars för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredning om brottet eller om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken.

Annan än den som skäligen kan misstänkas för brottet får kroppsvisiteras, om det finns synnerlig anledning att anta att det därigenom kommer att anträffas föremål som kan tas i beslag eller i förvar eller att det annars är av betydelse för utredningen om brottet eller om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken.

Med kroppsvisitation avses en undersökning av kläder och annat som någon bär på sig samt av väskor, paket och andra föremål som någon har med sig.

Om det finns anledning att anta att ett brott har begåtts på vilket fängelse kan följa, får kroppsvisitation göras på den som skäligen kan misstänkas för brottet för att söka efter föremål som kan tas i beslag eller i förvar *eller som kan användas för att utföra en genomsökning på distans. Kroppsvisitation får också annars göras* för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredning om brottet eller om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken.

Någon annan än den som skäligen kan misstänkas för brottet får kroppsvisiteras endast om det finns synnerlig anledning att anta att det därigenom kommer att anträffas sådana föremål som avses i första stycket eller att det annars är av betydelse för utredningen om brottet eller om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

¹⁰ Senaste lydelse 2008:376.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

Härigenom föreskrivs att 36 och 36 f §§ lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 §¹

Om någon är misstänkt för att före femton års ålder ha begått ett brott får, om det finns särskilda skäl, beslag, husrannsakan och kroppsvisitation företas mot den unge, samt fotografi och fingeravtryck tas av honom eller henne enligt bestämmelserna i 23 kap. 9 a §, 27 och 28 kap. rättegångsbalken.

Om någon är misstänkt för att före femton års ålder ha begått ett brott får, om det finns särskilda skäl, beslag, husrannsakan, *åtgärder för biometrisk autentisering, genomsökning på distans* och kroppsvisitation företas mot den unge, samt fotografi och fingeravtryck tas av honom eller henne enligt bestämmelserna i 23 kap. 9 a §, 27 och 28 kap. rättegångsbalken.

Det som i 27 kap. 7 och 8 §§ rättegångsbalken sägs om åtal och om verkan av att åtal inte väcks ska i stället avse bevistalan och talan om förverkande samt verkan av att sådan talan inte väcks.

Vid kroppsvisitation som görs enligt 28 kap. rättegångsbalken ska 28 kap. 13 a § rättegångsbalken gälla med den skillnaden att den unge får hållas kvar för ändamålet i högst tre timmar.

36 f §²

Mot den som är under femton år får endast de tvångsmedel användas som är angivna i

1. denna lag,
2. 23 kap. 7–9 a §§ rättegångsbalken, eller 2. 23 kap. 7–9 a §§ och 28 kap. 10 f § rättegångsbalken, eller
3. en annan författning där det uttryckligen föreskrivs att tvångsmedlet får användas mot den som är under femton år.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

¹ Senaste lydelse 2016:547.

² Senaste lydelse 2016:547.

3 Förslag till lag om ändring i polislagen (1984:387)

Härigenom föreskrivs att 10, 20 och 27 §§ polislagen (1984:387) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

En polisman får, i den mån andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt, använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd, om

1. han möts med våld eller hot om våld,

2. någon som *skall* häktas, anhållas eller annars med laga stöd berövas friheten försöker undkomma eller polismannen annars möts av motstånd när han *skall* verkställa ett sådant frihetsberövande,

3. det är fråga om att avvärja en straffbelagd handling eller en fara för liv, hälsa eller värdefull egendom eller för omfattande skada i miljön,

4. polismannen med laga stöd *skall* avvisa eller avlägsna någon från ett visst område eller utrymme eller verkställa eller biträda vid kroppsvisitation, kroppsbesiktning eller annan liknande åtgärd, vid beslag eller annat omhändertagande av egendom eller vid sådan husrannsakan som avses i rättegångsbalken,

5. polismannen med laga stöd *skall* stoppa ett fordon eller annat transportmedel eller *skall* kontrollera ett fordon eller ett fordons last,

6. polismannen annars med laga stöd *har att* bereda sig tillträde till, *avspärra*, tillstänga eller utrymma byggnad, rum eller område, biträda någon i myndighetsutövning med en sådan eller någon liknande åtgärd eller vid exekutiv förrättning enligt vad som är föreskrivet *därom*, eller

1. han *eller hon* möts med våld eller hot om våld,

2. någon som *ska* häktas, anhållas eller annars med laga stöd berövas friheten försöker undkomma eller polismannen annars möts av motstånd när han *eller hon ska* verkställa ett sådant frihetsberövande,

3. det är fråga om att avvärja en straffbelagd handling eller en fara för liv, hälsa eller värdefull egendom eller för omfattande skada i miljön,

4. polismannen med laga stöd *ska* avvisa eller avlägsna någon från ett visst område eller utrymme, eller verkställa eller biträda vid kroppsvisitation, kroppsbesiktning eller *någon* annan liknande åtgärd, vid beslag eller *något* annat omhändertagande av egendom eller vid sådan husrannsakan som avses i rättegångsbalken *eller vid genomsökning på distans*,

5. polismannen med laga stöd *ska* stoppa ett fordon eller *något* annat transportmedel eller *ska* kontrollera ett fordon eller ett fordons last,

6. polismannen annars med laga stöd *ska* bereda sig tillträde till, *spärra av*, tillstänga eller utrymma *en* byggnad, *ett* rum eller *ett* område, *eller* biträda någon i myndighetsutövning med en sådan eller någon *annan* liknande åtgärd eller vid exekutiv förrättning enligt vad som är föreskrivet *om det*, eller

¹ Senaste lydelse 2002:577.

7. åtgärden i annat fall är oundgängligen nödvändig för den allmänna ordningens eller säkerhetens upprätthållande och det är uppenbart att den inte kan genomföras utan våld.

I fall som avses i första stycket 4 och 6 får våld mot person brukas endast om polismannen eller den som han biträder möts av motstånd.

Om rätt att i vissa fall bruka våld finns i övrigt föreskrifter i 24 kap. brottsbalken.

7. åtgärden i *något* annat fall är oundgängligen nödvändig för den allmänna ordningens eller säkerhetens upprätthållande och det är uppenbart att den inte kan genomföras utan våld.

I fall som avses i första stycket 4 och 6 får våld mot person brukas endast om polismannen eller den som han *eller hon* biträder möts av motstånd.

Om rätt att i vissa fall bruka våld finns i övrigt föreskrifter i 24 kap. brottsbalken.

20 §²

För att söka efter en person som med laga stöd ska omhändertaras får en polisman bereda sig tillträde till den eftersöktes bostad eller till annat hus, rum eller ställe som tillhör eller disponeras av honom eller henne. Detsamma gäller i fråga om en lokal som är tillgänglig för allmänheten. Finns det synnerliga skäl att anta att den eftersökte uppehåller sig hos annan, får polismannen bereda sig tillträde även dit. På motsvarande sätt får en polisman bereda sig tillträde till en bostad eller något annat ställe för att söka efter ett föremål som polisen med stöd av lag eller annan författning ska omhänderta. Det som nyss har sagts om den eftersökte gäller då i stället föremålets ägare eller innehavare.

För att söka efter någon som har intagits i en kriminalvårdsanstalt efter att ha dömts till fängelse i minst fyra år och som har avvikit får en polisman undersöka transportmedel på viss plats, om den *avvikne* kan antas utgöra en allvarlig fara för annans liv eller hälsa eller för rikets säkerhet och det finns särskild anledning att anta att *den avvikne* kan komma att

För att söka efter en person som med laga stöd ska omhändertaras får en polisman bereda sig tillträde till den eftersöktes bostad eller till *något* annat hus, rum eller ställe som tillhör eller disponeras av honom eller henne. Detsamma gäller i fråga om en lokal som är tillgänglig för allmänheten. Finns det synnerliga skäl att anta att den eftersökte uppehåller sig hos *någon* annan, får polismannen bereda sig tillträde även dit. På motsvarande sätt får en polisman bereda sig tillträde till en bostad eller något annat ställe för att söka efter ett föremål som polisen med stöd av lag eller *någon* annan författning ska omhänderta. Det som nyss har sagts om den eftersökte gäller då i stället föremålets ägare eller innehavare.

För att söka efter någon som har intagits i en kriminalvårdsanstalt efter att ha dömts till fängelse i minst fyra år och som har avvikit får en polisman undersöka transportmedel på viss plats, om den *som har avvikit* kan antas utgöra en allvarlig fara för *någon* annans liv eller hälsa eller för rikets säkerhet och det finns särskild anledning att anta att *han eller hon* kan komma att passera platsen. En

² Senaste lydelse 2014:588.

passera platsen. En polisman har samma befogenhet för att söka efter någon som genomgår psykiatrisk tvångsvård eller som överlämnats till rättspsykiatrisk vård och som avvikit från en sjukvårdsinrättning, om det med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl att anta att den *avvikne* utgör en allvarlig fara för annans liv eller hälsa eller för rikets säkerhet.

En åtgärd som avses i första eller andra stycket får endast i brådskande fall vidtas utan föregående beslut av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen. Endast om det finns särskilda skäl får åtgärden vidtas mellan klockan 21 och 6.

I fråga om husrannsakan för att söka efter föremål som kan tas i beslag eller förvar och efter den som ska gripas, anhållas eller häktas eller hämtas till förhör eller inställelse vid domstol finns bestämmelser i rättegångsbalken.

polisman har samma befogenhet för att söka efter någon som genomgår psykiatrisk tvångsvård eller som överlämnats till rättspsykiatrisk vård och som avvikit från en sjukvårdsinrättning, om det med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl att anta att den *som har avvikit* utgör en allvarlig fara för *någon* annans liv eller hälsa eller för rikets säkerhet.

I fråga om husrannsakan för att söka efter föremål som kan tas i beslag eller förvar *eller användas vid en genomsökning på distans* och *för att söka* efter den som ska gripas, anhållas eller häktas eller hämtas till förhör eller inställelse vid domstol finns bestämmelser i rättegångsbalken.

27 §³

Protokoll ska föras över ingripande som innebär att någon avvisas, avlägsnas, omhändertas eller gripas. Protokoll ska också föras över husrannsakan och liknande åtgärder enligt denna lag samt vid omhändertagande av föremål.

Av protokollet ska det framgå

1. vem som har fattat beslutet om ingripandet,
2. grunden för beslutet och tidpunkten när det har fattats,
3. vem eller vilka som har deltagit i ingripandet,
4. vem eller vilka som ingripandet har riktat sig mot,
5. tiden för ingripandet samt
6. vad som i övrigt har förekommit vid ingripandet.

Ansvarig för att protokoll upprättas är, i fråga om uppgifter som avses i andra stycket 1 och 2, den som har fattat beslutet och i fråga om uppgifter som avses i andra stycket 3–6, den som är att anse som förman vid ingripandet.

I rättegångsbalken finns bestämmelser om protokoll över förvar, beslag, husrannsakan samt kroppsvisitation och kroppsbesiktning.

I rättegångsbalken finns bestämmelser om protokoll över förvar, beslag, husrannsakan, *genomsökning på distans* samt kroppsvisitation och kroppsbesiktning.

³ Senaste lydelse 2008:378.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Om husrannsakan verkställs av en polisman, får åklagaren *uppdra åt* Skatteverket att medverka vid förrättningen. Skatteverket får då genomöka de utrymmen som är föremål för husrannsakan.

4 §²

Om *en* husrannsakan *eller en genomsökning på distans* verkställs av en polisman, får åklagaren *ge* Skatteverket *i uppdrag* att medverka vid förrättningen. Skatteverket får då genomöka de utrymmen som är föremål för husrannsakan *eller det avläsningsbara informationssystem som genomsökningen på distans avser*.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2017:453.

² Senaste lydelse 2006:580.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 5 § lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

5 §²

Utöver vad som följer av 1 § andra och tredje styckena lagen (2000:1225) om straff för smuggling *skall* vid brott enligt 1–1 c §§ följande bestämmelser i *nämnda* lag tillämpas:

bestämmelserna om förverkande i 16–18 §§,

bestämmelserna om förundersökning och tvångsmedel i 19–26 §§, 27 § första och tredje styckena, såvitt avser kroppsvisitation, och i 29 och 30 §§, samt

bestämmelserna om talan i 32 och 33 §§.

Utöver vad som följer av 1 § andra och tredje styckena lagen (2000:1225) om straff för smuggling *ska* vid brott enligt 1–1 c §§ följande bestämmelser i *samma* lag tillämpas:

– bestämmelserna om förverkande i 16–18 §§,

– bestämmelserna om förundersökning och tvångsmedel i 19–26 a §§, 27 § första och tredje styckena, när det gäller kroppsvisitation, och i 29–30 §§, samt

– bestämmelserna om talan i 32 och 33 §§.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2006:1510.

² Senaste lydelse 2005:460.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

dels att 4 kap. 18 § ska upphöra att gälla,

dels att 2 kap. 2 § och 4 kap. 16, 17 och 19–22 §§ och rubriken närmast före 4 kap. 19 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast efter 4 kap. 13 § ska lyda ”Kvarstad, beslag, kopiering samt husrannsakan och andra åtgärder som avses i 28 kap. rättegångsbalken”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 §¹

Rättslig hjälp som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–4, 6, 11 och 13 får lämnas även om den gärning som ansökan avser inte motsvarar ett brott enligt svensk lag. Rättslig hjälp som avses i 1 kap. 2 § första stycket 5, 7–10, 12 och 14 får endast lämnas om den gärning som ansökan avser motsvarar ett brott enligt svensk lag (dubbel straffbarhet), om inte annat följer av 4 kap. 20 § beträffande husrannsakan och beslag.

Rättslig hjälp som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–4, 6, 11 och 13 får lämnas även om den gärning som ansökan avser inte motsvarar ett brott enligt svensk lag. Rättslig hjälp som avses i 1 kap. 2 § första stycket 5, 7–10, 12 och 14 får endast lämnas om den gärning som ansökan avser motsvarar ett brott enligt svensk lag (dubbel straffbarhet), om inte annat följer av 4 kap. 20 § beträffande husrannsakan, *genomsökning på distans* och beslag.

4 kap.

16 §

En ansökan om beslag *i Sverige, eller om husrannsakan här för att söka efter egendom som är underkastad beslag*, handläggs av åklagare.

Verkställda beslag *skall* skyndsamt anmälas hos rätten för prövning. *Rätten skall* så snart det kan ske hålla förhandling i frågan. Vid förhandlingen tillämpas bestämmelserna i 24 kap. 17 § andra stycket rättegångsbalken.

En ansökan om *att* beslag, husrannsakan *eller andra åtgärder enligt 28 kap. rättegångsbalken ska vidtas i Sverige* handläggs av åklagare.

Verkställda beslag *ska* skyndsamt anmälas hos rätten för prövning. *Detsamma gäller om handlingar har kopierats enligt 27 kap. 17 a § rättegångsbalken och kopiorna förvaras hos en brottsbekämpande myndighet. Rätten ska* så snart det kan ske hålla förhandling i frågan. Vid förhandlingen tillämpas bestämmelserna i 24 kap.

¹ Senaste lydelse 2021:239.

17 § andra stycket rättegångsbalken.

17 §

Företrädare för den myndighet som begärt åtgärden får delta vid förhandling *rörande* kvarstad och beslag och får med rättens samtycke ställa frågor till den som drabbats av åtgärden.

Företrädare för den myndighet som begärt åtgärden får delta vid förhandling *om* kvarstad, beslag *och kopiering* och får med rättens samtycke ställa frågor till den som drabbats av åtgärden.

Beslag och överlämnande av egendom till annan stat

Beslag och kopiering samt överlämnande av egendom eller en kopia av en handling till en annan stat

19 §

Egendom får tas i beslag och överlämnas till den ansökande staten om egendomen skäligen kan antas

– ha betydelse för *utredning* om gärningen,

– ha betydelse för *utredningen* om gärningen,

– *vara fränhänd* någon genom brott, eller

– *ha tagits ifrån* någon genom brott, eller

– vara förverkad på grund av brott, om egendomen hade kunnat förverkas enligt svensk lag i en rättegång i Sverige och det finns särskilda skäl att överlämna egendomen till den ansökande staten.

En kopia enligt 27 kap. 17 a § rättegångsbalken får överlämnas till den ansökande staten om kopian skäligen kan antas ha betydelse för utredningen om gärningen.

20 §²

Även om den gärning som ansökan avser inte motsvarar ett brott enligt svensk lag, får *husrannsakan enligt 16 § göras och egendomen* tas i beslag och överlämnas till den ansökande staten om ansökan har gjorts av en stat som är medlem i Europeiska unionen eller av Island, Norge, Schweiz eller Liechtenstein och det för gärningen kan dömas till fängelse i den ansökande staten.

Även om den gärning som ansökan avser inte motsvarar ett brott enligt svensk lag, får *egendom* tas i beslag och överlämnas till den ansökande staten om ansökan har gjorts av en stat som är medlem i Europeiska unionen eller av Island, Norge, Schweiz eller Liechtenstein och det för gärningen kan dömas till fängelse i den ansökande staten.

I ett sådant ärende om rättslig hjälp som avses i 1 kap. 5 § första stycket 1 får *husrannsakan göras samt egendom* tas i beslag och

I ett sådant ärende om rättslig hjälp som avses i 1 kap. 5 § första stycket 1 får *egendom* tas i beslag och överlämnas till den ansökande

² Senaste lydelse 2011:1208.

överlämnas till den ansökande staten om den gärning ansökan avser motsvarar ett brott för vilket enligt svensk lag eller enligt den ansökande statens lag är föreskrivet fängelse i sex månader eller mer. Vad som sagts nu gäller inte om första stycket är tillämpligt.

staten om den gärning ansökan avser motsvarar ett brott för vilket enligt svensk lag eller enligt den ansökande statens lag är föreskrivet fängelse i sex månader eller mer. Vad som sagts nu gäller inte om första stycket är tillämpligt.

Första och andra styckena gäller även

1. vid en husrannsakan för att söka efter egendom som kan tas i beslag eller användas vid en genomsökning på distans,

2. vid en genomsökning på distans, och

3. vid ett beslut om kopiering av handlingar som omfattas av ett beslag eller som påträffats vid en husrannsakan eller en genomsökning på distans.

21 §

Rätten *skall* pröva om *beslaget* är lagligen grundat och om egendomen *skall* överlämnas till den ansökande staten.

Rätten *ska* pröva om *beslutet om beslag eller kopiering* är lagligen grundat och om egendomen *eller kopian ska* överlämnas till den ansökande staten.

22 §

Beslut att överlämna beslagtagna egendom till en annan stat verkställs av åklagaren.

Ett beslut om att överlämna beslagtagna egendom eller en kopia av en handling till en annan stat verkställs av åklagaren.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2000:1225) om straff för smuggling

dels att 1 och 26 §§ och rubriken närmast före 26 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 26 a och 29 a §§, och närmast före 29 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag innehåller bestämmelser om ansvar m.m. för gärningar som rör införsel till eller utförsel från landet av varor. Har det i lag eller annan författning föreskrivits straff för den som bryter mot ett förbud mot eller villkor för att föra in eller ut en vara, gäller i stället bestämmelserna i den författningen om inget annat är föreskrivet.

I 19–22, 25 a–27 och 32 §§ finns särskilda bestämmelser om befogenheter för att förhindra, utreda och beivra brott enligt denna lag eller brott, som rör införsel till eller utförsel från landet av varor, enligt någon av de författningar som nämns i tredje stycket. Befogenheterna gäller även vid sådana brott enligt narkotikastrafflagen (1968:64), vapenlagen (1996:67) och lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor som avses i 12 § tredje stycket samt vid sådana terroristbrott som avses i 3 § 21 jämförd med 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott. Befogenheten enligt 32 § att väcka åtal eller besluta om förverkande gäller dock inte vid brott enligt narkotikastrafflagen, vapenlagen, lagen om brandfarliga och explosiva varor eller lagen om straff för terroristbrott.

I 19–22, 25 a–27, 29 a och 32 §§ finns särskilda bestämmelser om befogenheter för att förhindra, utreda och beivra brott enligt denna lag eller brott, som rör införsel till eller utförsel från landet av varor, enligt någon av de författningar som nämns i tredje stycket. Befogenheterna gäller även vid sådana brott enligt narkotikastrafflagen (1968:64), vapenlagen (1996:67) och lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor som avses i 12 § tredje stycket samt vid sådana terroristbrott som avses i 3 § 21 jämförd med 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott. Befogenheten enligt 32 § att väcka åtal eller besluta om förverkande gäller dock inte vid brott enligt narkotikastrafflagen, vapenlagen, lagen om brandfarliga och explosiva varor eller lagen om straff för terroristbrott.

De författningar som avses i andra stycket är lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen, lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter, lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden

¹ Senaste lydelse 2020:901.

och av tekniskt bistånd, tullagen (2016:253) samt lagen (2006:1329) om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr, m.m.

Bestämmelserna i 19–22, 25 a och 26 §§ samt 27 § första och tredje styckena, när det gäller kroppsvisitation, och bestämmelserna i 32 § gäller också vid brott som avses i 2–4 §§ skattebrottslagen (1971:69), om brottet rör underlåtenhet att lämna deklaration enligt 26 kap. 8 § 2 eller 37 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Bestämmelserna i 19–22, 25 a–26 a §§ samt 27 § första och tredje styckena, när det gäller kroppsvisitation, och bestämmelserna i 32 § gäller också vid brott som avses i 2–4 §§ skattebrottslagen (1971:69), om brottet rör underlåtenhet att lämna deklaration enligt 26 kap. 8 § 2 eller 37 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Husrannsakan

Husrannsakan och genomsökning på distans

26 §

En tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen har i fråga om brott enligt denna lag eller andra brott som avses i 1 § andra stycket samma befogenhet som en polisman att enligt 28 kap. 5 § rättegångsbalken göra husrannsakan utan förordnande enligt 28 kap. 4 § rättegångsbalken.

En tjänsteman vid Tullverket och en kustbevakningstjänsteman har i fråga om brott enligt denna lag eller andra brott som avses i 1 § andra stycket samma befogenhet som en polisman att enligt 28 kap. 5 § rättegångsbalken göra husrannsakan utan förordnande enligt 28 kap. 4 § rättegångsbalken och att enligt 28 kap. 10 d § första stycket rättegångsbalken utföra en genomsökning på distans.

Förekommer anledning att brott enligt denna lag eller annat brott som avses i 1 § andra stycket har begåtts, får även i annat fall än som sägs i 28 kap. 1 § rättegångsbalken husrannsakan göras i magasin eller liknande utrymmen för att söka efter egendom som skäligen kan antas bli förverkad på grund av sådant brott. Husrannsakan enligt detta stycke får göras av en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen eller en polisman. En sådan tjänsteman eller en polisman får i enlighet med 28 kap. 5 § rättegångsbalken göra denna husrannsakan utan förordnande enligt 28 kap. 4 § rättegångsbalken.

Förekommer anledning att brott enligt denna lag eller annat brott som avses i 1 § andra stycket har begåtts, får även i annat fall än som sägs i 28 kap. 1 § rättegångsbalken husrannsakan göras i magasin eller liknande utrymmen för att söka efter egendom som skäligen kan antas bli förverkad på grund av sådant brott. Husrannsakan enligt detta stycke får göras av en tjänsteman vid Tullverket, en kustbevakningstjänsteman eller en polisman. En sådan tjänsteman eller en polisman får i enlighet med 28 kap. 5 § rättegångsbalken göra denna husrannsakan utan förordnande enligt 28 kap. 4 § rättegångsbalken.

26 a §

En tjänsteman vid Tullverket och en kustbevakningstjänsteman har i fråga om brott enligt denna lag eller andra brott som avses i 1 § andra stycket samma befogenhet som en polisman att enligt 28 kap. 10 f § rättegångsbalken tillfälligt omhänderta elektronisk kommunikationsutrustning från den som är närvarande vid en genomsökning på distans och besluta om kroppsvisitation.

Biometrisk autentisering*29 a §*

En tjänsteman vid Tullverket och en kustbevakningstjänsteman har i fråga om brott enligt denna lag eller andra brott som avses i 1 § andra stycket samma befogenhet som en polisman att enligt 27 kap. 17 f § rättegångsbalken genomföra biometrisk autentisering.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall¹

dels att 1 kap. 2 §, 2 kap. 1 § och 3 kap. 5–7, 10, 12, 14 och 17 §§, rubriken till 2 kap. och rubriken närmast före 2 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 3 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Med frysningsbeslut avses i denna lag

1. ett beslut om kvarstad enligt 26 kap. rättegångsbalken, som avser värdet av förverkad egendom, *eller* ett beslut om beslag enligt 2 kap. 1 § denna lag,

2. ett beslut som har meddelats av en rättslig myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen i samband med ett straffrättsligt förfarande, i syfte att tillfälligt hindra förstöring, omvandling, flyttning, överföring eller överlåtelse av egendom som i den staten kan omfattas av förverkande eller utgöra bevismaterial, och som har översänts till Sverige för erkännande och verkställighet.

Med frysningsbeslut avses i denna lag

1. ett beslut om kvarstad enligt 26 kap. rättegångsbalken, som avser värdet av förverkad egendom, *eller* ett beslut om beslag *eller kopiering* enligt 2 kap. 1 § denna lag,

2 kap. Beslut i Sverige om kvarstad och beslag enligt denna lag och översändande från Sverige av frysningsbeslut

2 kap. Beslut i Sverige om frysning enligt denna lag och översändande från Sverige av frysningsbeslutet

Beslut i Sverige om beslag enligt denna lag

Beslut i Sverige om beslag och kopiering

1 §

Åklagare får, under de förutsättningar som anges i 27 kap. 1 § tredje stycket samt 2 och 3 §§ rättegångsbalken, besluta om beslag av föremål, som skäligen kan antas ha betydelse för utredning om brott eller vara *på grund av brott* förverkat och som kan antas komma att påträffas i en annan

Åklagaren får, under de förutsättningar som anges i 27 kap. 1 § tredje stycket samt 2 och 3 §§ rättegångsbalken, besluta om beslag av föremål, som skäligen kan antas ha betydelse för utredning om brott eller vara förverkat *på grund av brott* och som kan antas komma att påträffas i en

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2020:971.

medlemsstat i Europeiska unionen, *utan hinder av* att föremålet inte är tillgängligt vid beslutet. *Ett sådant beslut får inte verkställas i Sverige.*

annan medlemsstat i Europeiska unionen, *trots* att föremålet inte är tillgängligt vid beslutet.

Åklagaren får, under de förutsättningar som anges i 27 kap. 1 § tredje stycket och 17 a § andra stycket rättegångsbalken, besluta om kopiering av handlingar som skäligen kan antas ha betydelse för utredning om brott eller om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken och som kan antas komma att påträffas i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, trots att handlingarna inte är tillgängliga vid beslutet.

Beslut enligt första och andra styckena får inte verkställas i Sverige.

Vad som i detta kapitel sägs om föremål skall också gälla i fråga om skriftlig handling.

Det som sägs i detta kapitel om föremål ska också gälla i fråga om skriftlig handling.

3 b §

När ett beslut om kopiering av handlingar har verkställts i den andra medlemsstaten ska 27 kap. 17 c–17 e §§ rättegångsbalken tillämpas.

En kopia som överlämnas till Sverige ska anses vara kopierad enligt 27 kap. 17 a § rättegångsbalken.

3 kap.

5 §²

Verkställbarhetsförklaring får inte meddelas

1. om intyget saknas eller till form eller innehåll är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om verkställbarhet,

2. om en sådan förklaring skulle strida mot bestämmelser om immunitet och privilegier,

3. om frysningsbeslutet avser en skriftlig handling *eller ett skriftligt meddelande* och det enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken hade funnits

3. om frysningsbeslutet avser en skriftlig handling och det enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken hade

² Senaste lydelse 2015:86.

hinder mot att ta handlingen *eller meddelandet* i beslag, eller

4. om det i Sverige har meddelats dom, åtalsunderlåtelse eller straffvarning för den gärning som i den andra medlemsstaten är föremål för det straffrättsliga förfarande i vilket frysningsbeslutet har meddelats.

funnits hinder mot att ta handlingen i beslag, eller

4. om det i Sverige har meddelats *en* dom, åtalsunderlåtelse eller straffvarning för den gärning som i den andra medlemsstaten är föremål för det straffrättsliga förfarande i vilket frysningsbeslutet har meddelats.

6 §

Åklagaren *skall* i verkställbarhetsförklaringen ange att frysningsbeslutet *skall* verkställas

1. med tillämpning av 27 kap. 10–13 §§ rättegångsbalken, om frysningsbeslutet avser ett föremål eller en skriftlig handling som skäligen kan antas ha betydelse för utredning om brott eller vara *på grund av brott* förverkad, *eller*

2. som ett kvarstadsbeslut i brottmål, om frysningsbeslutet avser värdet av förverkad egendom.

Åklagaren *ska* i verkställbarhetsförklaringen ange att frysningsbeslutet *ska* verkställas

1. med tillämpning av 27 kap. 10–13 §§ rättegångsbalken, om frysningsbeslutet avser ett föremål eller en skriftlig handling som skäligen kan antas ha betydelse för utredning om brott eller vara förverkad *på grund av brott*,

2. som ett kvarstadsbeslut i brottmål, om frysningsbeslutet avser värdet av förverkad egendom, *eller*

3. med tillämpning av 27 kap. 17 a och 17 c §§ rättegångsbalken.

7 §

Om den andra medlemsstatens myndighet har begärt att ett visst förfarande *skall* tillämpas när ett frysningsbeslut verkställs enligt 6 § 1, *skall* åklagaren i verkställbarhetsförklaringen ange att det begärda förfarandet *skall* tillämpas. Detta gäller dock inte om förfarandet strider mot grundläggande principer i den svenska rättsordningen.

Om den andra medlemsstatens myndighet har begärt att ett visst förfarande *ska* tillämpas när ett frysningsbeslut verkställs enligt 6 § 1 *eller* 3, *ska* åklagaren i verkställbarhetsförklaringen ange att det begärda förfarandet *ska* tillämpas. Detta gäller dock inte om förfarandet strider mot grundläggande principer i den svenska rättsordningen.

10 §

När ett frysningsbeslut *skall* verkställas enligt 6 § 1 får husrannsakan, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning göras enligt reglerna i 28 kap. rättegångsbalken.

Om frysningsbeslutet avser en försändelse som väntas komma in till ett befodringsföretag, får åklagaren begära rättens förordnande om att försändelsen, när den

När ett frysningsbeslut *ska* verkställas enligt 6 § 1 *eller* 3 får husrannsakan, *genomsökning på distans*, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning göras enligt reglerna i 28 kap. rättegångsbalken.

Om frysningsbeslutet avser en försändelse som väntas komma in till ett befodringsföretag, får åklagaren begära rättens förordnande om att försändelsen, när den

kommer in, *skall* hållas kvar till dess att verkställighet har skett. Bestämmelserna i 27 kap. 9 § andra stycket och tredje stycket första meningen rättegångsbalken *skall* tillämpas.

Husrannsakan får göras enligt första stycket och en försändelse får hållas kvar enligt andra stycket även om den gärning som frysningensbeslutet avser inte motsvarar brott enligt svensk lag, om det för gärningen kan dömas till fängelse i den andra medlemsstaten.

kommer in, *ska* hållas kvar till dess att verkställighet har skett. Bestämmelserna i 27 kap. 9 § andra stycket och tredje stycket första meningen rättegångsbalken *ska* tillämpas.

Husrannsakan *eller genomsökning på distans* får göras enligt första stycket och en försändelse får hållas kvar enligt andra stycket även om den gärning som frysningensbeslutet avser inte motsvarar brott enligt svensk lag, om det för gärningen kan dömas till fängelse i den andra medlemsstaten.

12 §

Polismyndigheten, Tullverket eller Kustbevakningen *skall* biträda åklagaren när ett frysningensbeslut *skall* verkställas enligt 6 § 1 och när egendom *skall* tas i förvar enligt 11 §.

Polismyndigheten, Tullverket eller Kustbevakningen *ska* biträda åklagaren när ett frysningensbeslut *ska* verkställas enligt 6 § 1 *eller 3* och när egendom *ska* tas i förvar enligt 11 §.

14 §

Åklagaren *skall* upphäva en verkställbarhetsförklaring

1. om det framkommer att ett frysningensbeslut inte får verkställas i Sverige,

2. om egendomen inte kan påträffas här, eller

3. om begäran om erkännande och verkställighet av ett frysningensbeslut återkallas.

Åklagaren får inte upphäva en verkställbarhetsförklaring efter att ett frysningensbeslut har verkställts och verkställbarhetsförklaringen prövats av *rätten*.

Om åklagaren upphäver en verkställbarhetsförklaring, *skall* verkställighetsåtgärder som gjorts återgå.

Åklagaren *ska* upphäva en verkställbarhetsförklaring

Åklagaren får inte upphäva en verkställbarhetsförklaring efter att ett frysningensbeslut har verkställts och verkställbarhetsförklaringen prövats av *rätten*.

Om åklagaren upphäver en verkställbarhetsförklaring, *ska* verkställighetsåtgärder som gjorts återgå *och en kopia som framställts med tillämpning av 27 kap. 17 a § rättegångsbalken förstöras*.

17 §

Om rätten fastställer åklagarens verkställbarhetsförklaring, *skall* rätten bestämma hur länge verkställigheten av frysningensbeslutet *skall* bestå. Rätten får förlänga den bestämda tiden. Om det inte längre

Om rätten fastställer åklagarens verkställbarhetsförklaring, *ska* rätten bestämma hur länge verkställigheten av frysningensbeslutet *ska* bestå. Rätten får förlänga den bestämda tiden. Om det inte längre

finns tillräckliga skäl för att verkställigheten av frysningsbeslutet *skall* bestå, *skall* verkställbarhetsförklaringen upphävas av rätten.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs, *skall* verkställighetsåtgärder som gjorts återgå.

När rätten bestämmer hur länge verkställigheten av frysningsbeslutet *skall* bestå får rätten uppställa villkor som är påkallade av hänsyn till enskilds rätt eller som är nödvändiga från allmän synpunkt.

Rätten får inte ändra ett beslut enligt första stycket eller ett villkor som har ställts upp enligt tredje stycket utan att åklagaren *beretts* tillfälle att yttra sig.

finns tillräckliga skäl för att verkställigheten av frysningsbeslutet *ska* bestå, *ska* verkställbarhetsförklaringen upphävas av rätten.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs, *ska* verkställighetsåtgärder som gjorts återgå *och en kopia som framställts med tillämpning av 27 kap. 17 a § rättegångsbalken förstöras*.

När rätten bestämmer hur länge verkställigheten av frysningsbeslutet *ska* bestå får rätten uppställa villkor som är påkallade av hänsyn till enskilds rätt eller som är nödvändiga från allmän synpunkt.

Rätten får inte ändra ett beslut enligt första stycket eller ett villkor som har ställts upp enligt tredje stycket utan att åklagaren *fått* tillfälle att yttra sig.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:322) om Tullverkets och Kustbevakningens befogenheter att ingripa mot rattfylleribrott

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2008:322) om Tullverkets och Kustbevakningens befogenheter att ingripa mot rattfylleribrott

dels att 7 § och rubriken närmast före 7 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 7 a och 7 b §§, och närmast före 7 b § en ny rubrik med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Husrannsakan

Husrannsakan och genomsökning på distans

7 §

En tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen har samma befogenhet som en polisman har enligt 28 kap. 5 § rättegångsbalken att göra husrannsakan med anledning av brott som avses i 1 §.

En tjänsteman vid Tullverket och en kustbevakningstjänsteman har samma befogenhet som en polisman har enligt 28 kap. 5 § rättegångsbalken att göra husrannsakan och att enligt 28 kap. 10 d § första stycket rättegångsbalken utföra en genomsökning på distans med anledning av brott som avses i 1 §.

7 a §

En tjänsteman vid Tullverket och en kustbevakningstjänsteman har med anledning av brott som avses i 1 § samma befogenhet som en polisman har enligt 28 kap. 10 f § rättegångsbalken att tillfälligt omhänderta elektronisk kommunikationsutrustning från den som är närvarande vid en genomsökning på distans och besluta om kroppsvsitation.

Biometrisk autentisering

7 b §

En tjänsteman vid Tullverket och en kustbevakningstjänsteman har samma befogenhet som en polisman har enligt 27 kap. 17 f § rättegångsbalken att genomföra biometrisk autentisering med anledning av brott som avses i 1 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

10 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 44 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap.

2 §¹

Rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter inskränks av den tystnadsplikt som följer av

1. beslut som har meddelats med stöd av 5 kap. 4 § *eller* 23 kap. 10 § sjunde stycket rättegångsbalken, och

2. 8 kap. 4 § första stycket andra meningen rättegångsbalken.

Rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter inskränks av den tystnadsplikt som följer av

1. beslut som har meddelats med stöd av 5 kap. 4 §, 23 kap. 10 § sjunde stycket *eller 27 kap. 11 b § tredje stycket* rättegångsbalken, och

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

¹ Senaste lydelse 2018:1919.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder

dels att 2 kap. 5, 13 och 14 §§ och 3 kap. 5, 9, 32, 40 och 42 §§ och rubrikerna närmast före 2 kap. 13 § och 3 kap. 32 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 15 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §¹

Innan åklagaren utfärdar en utredningsorder ska åklagaren ansöka om domstolens tillstånd till att utfärda utredningsordern, om utredningsåtgärden avser

1. kvarhållande av försändelse enligt 27 kap. 9 § rättegångsbalken,
2. hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation, hemlig övervakning av elektronisk kommunikation, hemlig kameraövervakning, hemlig rumsavlyssning eller hemlig dataavläsning, eller
3. rättsmedicinsk undersökning enligt 16 § lagen (1995:832) om obduktion m.m.

I avvaktan på domstolens beslut får åklagaren under de förutsättningar som anges i 27 kap. 9 a och 21 a §§ rättegångsbalken eller 17 § lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning utfärda en utredningsorder för kvarhållande av försändelse, hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation, hemlig övervakning av elektronisk kommunikation, hemlig kameraövervakning eller hemlig dataavläsning. Åklagaren ska utan dröjsmål anmäla till domstolen att en utredningsorder har utfärdats.

Innan en utredningsorder för husrannsakan, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning utfärdas, får åklagaren enligt 28 kap. 4 § första stycket och 13 § första stycket rättegångsbalken ansöka om domstolens tillstånd till att utfärda utredningsordern.

Innan en utredningsorder för husrannsakan, *genomsökning på distans*, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning utfärdas, får åklagaren enligt 28 kap. 4 § första stycket, *10 d § andra stycket* och 13 § första stycket rättegångsbalken ansöka om domstolens tillstånd till att utfärda utredningsordern.

För domstolens handläggning gäller vad som är föreskrivet i rättegångsbalken eller annan författning för den åtgärd som avses.

Beslag

Beslag och kopiering

13 §

En utredningsorder får utfärdas för beslag av ett föremål som kan antas komma att påträffas i en annan medlemsstat, trots att

En utredningsorder får utfärdas för

1. beslag av ett föremål som kan antas komma att påträffas i en

¹ Senaste lydelse 2020:67.

föremålet inte är tillgängligt vid utfärdandet, eller annan medlemsstat, trots att föremålet inte är tillgängligt vid utfärdandet, eller

2. kopiering av en handling enligt 27 kap. 17 a § rättegångsbalken som kan antas komma att påträffas i en annan medlemsstat, trots att handlingen inte är tillgänglig vid utfärdandet.

Vad som sägs i denna paragraf och i 14 och 15 §§ om föremål ska också gälla i fråga om skriftlig handling.

14 §

När en utredningsorder för beslag har verkställts i den andra medlemsstaten, ska följande bestämmelser i 27 kap. rättegångsbalken tillämpas:

– 2 § fjärde stycket om åklagarens skyldighet att anmäla verkställt beslag av ett skriftligt meddelande,

– 6 § första stycket om rättens prövning,

– 7 § om tid för åtals väckande,

– 8 § första och fjärde styckena om hävande av beslag,

– 11 § om underrättelseskyldighet, och

– 13 § om protokoll och om rätt för den som drabbats av ett beslag att få ett bevis om beslaget.

Den som berörs av beslaget ska, i förekommande fall, underrättas om möjligheten att begära rättens prövning av beslaget.

Om föremålet inte har överlämnats till Sverige när brottmålet avgörs, ska rätten med tillämpning av 27 kap. 8 § femte stycket rättegångsbalken pröva om beslaget fortfarande ska bestå.

15 a §

När en utredningsorder har verkställts i den andra medlemsstaten och handlingar som omfattas av ett beslag eller som påträffats vid en husrannsakan eller en genomsökning på distans har kopierats, ska 27 kap. 17 c–17 e §§ rättegångsbalken tillämpas.

En kopia som överlämnas till Sverige ska anses vara kopierad enligt 27 kap. 17 a § rättegångsbalken.

3 kap.**5 §²**

En utredningsorder får inte erkännas och verkställas i Sverige om

1. det skulle strida mot bestämmelser om immunitet och privilegier eller om skydd för uppgifter som avses i 36 kap. 5 och 5 a §§ rättegångsbalken,

2. ordern avser beslag av en skriftlig handling *eller ett skriftligt meddelande* eller ett föreläggande att bevara en viss lagrad uppgift och det enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken finns hinder mot att ta handlingen *eller meddelandet* i beslag eller enligt 27 kap. 16 § fjärde stycket samma balk meddela ett föreläggande,

3. det skulle medföra fara för Sveriges säkerhet, äventyra enskilda personers säkerhet eller medföra risk för röjande av uppgifter som rör underrättelseverksamhet,

4. den gärning som avses i utredningsordern har begåtts utanför den utfärdande medlemsstatens territorium och helt eller delvis i Sverige, och gärningen inte motsvarar ett brott enligt svensk lag, eller

5. utredningsåtgärden inte motsvarar en åtgärd som anges i 1 kap. 4 §.

En utredningsorder får inte vägras enligt första stycket 5, om en annan utredningsåtgärd kan vidtas som ger motsvarande resultat som den åtgärd som utredningsordern avser.

9 §

Om utredningsordern avser en utredningsåtgärd som i en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål endast kan vidtas efter rättens tillstånd, ska åklagaren överlämna till domstol att pröva om utredningsordern ska erkännas och verkställas. Detsamma gäller om utredningsordern avser en åtgärd som åklagaren i en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål skulle ha inhämtat rättens tillstånd till enligt 28 kap. 4 § första stycket eller 13 § första stycket rättegångsbalken.

Första stycket gäller inte om verkställighet av utredningsordern.

Om utredningsordern avser en utredningsåtgärd som i en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål endast kan vidtas efter rättens tillstånd, ska åklagaren överlämna till domstol att pröva om utredningsordern ska erkännas och verkställas. Detsamma gäller om utredningsordern avser en åtgärd som åklagaren i en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål skulle ha inhämtat rättens tillstånd till enligt 28 kap. 4 § första stycket, 10 d § *andra stycket* eller 13 § första stycket rättegångsbalken.

Åklagaren vägrar erkännande och

² Senaste lydelse 2021:241.

Beslag**Beslag och kopiering**

32 §

När en utredningsorder för beslag har verkställts, får den som har drabbats av beslaget begära prövning av verkställbarhetsförklaringen i domstol.

När en utredningsorder för beslag har verkställts, får den som har drabbats av beslaget begära prövning av verkställbarhetsförklaringen i domstol. *Detsamma gäller när en utredningsorder har verkställts och handlingar som påträffats vid en husrannsakan eller en genomsökning på distans har kopierats.*

En utredningsorder för beslag som har verkställts med stöd av 27 kap. 2 § andra stycket 2–8 rättegångsbalken ska av åklagaren anmälas till domstolen för prövning av verkställbarhetsförklaringen.

Bestämmelserna i 27 kap. 7 § rättegångsbalken om tid för väckande av åtal ska inte tillämpas.

Behörig domstol enligt första och andra styckena är den tingsrätt inom vars domkrets beslaget har verkställts.

Behörig domstol enligt första stycket är den tingsrätt inom vars domkrets beslaget, *husrannsakan eller genomsökningen på distans* har verkställts.

Om domstolen vid sin prövning enligt första eller andra stycket finner att verkställbarhetsförklaringen ska upphävas, ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits återgå, så långt det är möjligt.

Om domstolen vid sin prövning enligt första stycket finner att verkställbarhetsförklaringen ska upphävas, ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits återgå, så långt det är möjligt *och en kopia som framställts med tillämpning av 27 kap. 17 a § rättegångsbalken förstöras.*

40 §

Ett överlämnande av inhämtat bevismaterial ska skjutas upp i avvaktan på domstolens prövning, om

1. en sådan prövning har begärts enligt 32 § första stycket,

1. en sådan prövning har begärts enligt 32 § första stycket, *eller*

2. åklagaren ska anmäla ett verkställt beslag till domstolen enligt 32 § andra stycket, *eller*

3. åklagaren har meddelat en verkställbarhetsförklaring med stöd av 10 § och domstolen inte har fastställt förklaringen.

2. åklagaren har meddelat en verkställbarhetsförklaring med stöd av 10 § och domstolen inte har fastställt förklaringen.

Trots första stycket ska bevismaterialet överlämnas omedelbart om det finns särskilda skäl. Detta gäller inte om överlämnandet skulle medföra allvarlig skada för den som drabbas av åtgärden.

42 §

En verkställbarhetsförklaring ska utan dröjsmål upphävas, om

1. det framkommer omständigheter som medför att utredningsordern inte skulle ha erkänts om omständigheterna hade förelegat eller varit kända när verkställbarhetsförklaringen meddelades,

2. det inte finns tillräckliga skäl för att verkställigheten av en utredningsorder ska bestå enligt 41 §,

3. den utredningsåtgärd som utredningsordern avser inte kan verkställas i Sverige, eller

4. utredningsordern återkallas.

En verkställbarhetsförklaring som avser en utredningsorder som handläggs av domstol enligt 8 § första stycket upphävs av domstolen. Detsamma gäller vid upphävande enligt första stycket 2 om domstolen har bestämt tiden för verkställigheten enligt 41 §. I övriga fall upphävs verkställbarhetsförklaringen av åklagare. Åklagaren får begära att domstolen prövar frågan om upphävande i de fall domstolen har meddelat eller fastställt verkställbarhetsförklaringen och upphävandet ska ske med stöd av första stycket 1. Beslut om att upphäva en verkställbarhetsförklaring ska innehålla skälen för beslutet.

När bevismaterial, som har överlämnats till en behörig myndighet i den andra medlemsstaten med anledning av en utredningsorder för beslag, återlämnas till Sverige med stöd av 39 §, ska åklagaren upphäva verkställbarhetsförklaringen.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs, ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits återgå, så långt det är möjligt.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs, ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits återgå, så långt det är möjligt *och en kopia som framställts med tillämpning av 27 kap. 17 a § rättegångsbalken förstöras.*

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

12 Förslag till lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32)

Härigenom föreskrivs i fråga om kustbevakningslagen (2019:32)

dels att 2 kap. 4 och 7 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 3 kap. 9 a, 9 b och 15 a §§, och närmast före 3 kap. 9 a och 15 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §

En kustbevakningstjänsteman får, i den mån andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt, använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd i den brottsbekämpande eller ordningshållande verksamheten, om

1. tjänstemannen möts med våld eller hot om våld,

2. någon som ska häktas eller anhållas eller annars med stöd i lag ska berövas friheten försöker undkomma eller tjänstemannen annars möts av motstånd när ett sådant frihetsberövande ska verkställas,

3. det är fråga om att avvärja en straffbelagd handling eller fara för liv, hälsa eller värdefull egendom eller för omfattande skada i miljön,

4. tjänstemannen med stöd i lag ska avvisa eller avlägsna någon från ett visst område eller utrymme, eller verkställa eller biträda vid kroppsvisitation, kroppsbesiktning eller någon annan liknande åtgärd, vid beslag eller något annat omhändertagande av egendom eller vid husrannsakan,

4. tjänstemannen med stöd i lag ska avvisa eller avlägsna någon från ett visst område eller utrymme, eller verkställa eller biträda vid kroppsvisitation, kroppsbesiktning eller någon annan liknande åtgärd, vid beslag eller något annat omhändertagande av egendom eller vid husrannsakan *eller vid genomsökning på distans,*

5. tjänstemannen med stöd i lag ska stoppa ett fartyg, fordon eller något annat transportmedel eller ska kontrollera ett fartyg eller fordon eller dess last, eller

6. tjänstemannen annars med stöd i lag ska bereda sig tillträde till eller spärra av en byggnad, ett rum eller ett område.

I fall som avses i första stycket 4 och 6 får våld mot en person användas endast om kustbevakningstjänstemannen eller den som han eller hon biträder möts av motstånd.

I 24 kap. brottsbalken finns också föreskrifter om rätten att i vissa fall använda våld.

7 §

Protokoll ska föras över ingripanden som innebär att någon avvisas, avlägsnas, omhändertas eller grips. Av protokollet ska det framgå

1. vem som har fattat beslutet,

2. grunden för beslutet och tidpunkten när det har fattats,

3. vem eller vilka som har deltagit i ingripandet,

4. vem eller vilka som ingripandet har riktat sig mot,

5. tiden för ingripandet, och

6. vad som i övrigt har förekommit vid ingripandet.

Ansvarig för att protokollet upprättas är, i fråga om uppgifter som avses i första stycket 1 och 2, den som har fattat beslutet och i övrigt den som varit förman vid ingripandet.

I rättegångsbalken finns bestämmelser om protokoll över förvar, beslag, husrannsakan, kroppsvisitation och kroppsbesiktning.

I rättegångsbalken finns bestämmelser om protokoll över förvar, beslag, husrannsakan, *genomsökning på distans*, kroppsvisitation och kroppsbesiktning.

3 kap.

Utföra genomsökning på distans

9 a §

En kustbevakningstjänsteman har samma rätt som en polisman att enligt 28 kap. 10 d § första stycket rättegångsbalken utföra en genomsökning på distans för brott som omfattas av den direkta brottbekämpningen.

9 b §

En kustbevakningstjänsteman har för brott som omfattas av den direkta brottbekämpningen samma rätt som en polisman att enligt 28 kap. 10 f § rättegångsbalken tillfälligt omhänderta elektronisk kommunikationsutrustning från den som närvarar vid en genomsökning på distans och besluta om kroppsvisitation.

Genomföra biometrisk autentisering

15 a §

En kustbevakningstjänsteman har samma rätt som en polisman att enligt 27 kap. 17 f § rättegångsbalken genomföra biometrisk autentisering för brott som omfattas av den direkta brottbekämpningen.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

13 Förslag till lag om ändring i lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning

Härigenom föreskrivs att 4 och 15 §§ lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Ett tillstånd till hemlig dataavläsning får, om åtgärden är av synnerlig vikt för utredningen och inte annat anges i 6 § första stycket, beviljas vid en förundersökning om

1. brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år,

2. brott som avses i 27 kap. 2 § andra stycket 2–7 rättegångsbalken,

3. försök, förberedelse eller stämpling till brott som avses i 1 eller 2, om en sådan gärning är belagd med straff, eller

4. annat brott om det med hänsyn till omständigheterna kan antas att brotts straffvärde överstiger fängelse i två år.

Ett tillstånd enligt första stycket får, om inte annat anges i 5 §, endast avse ett avläsningsbart informationssystem som används, eller som det finns särskild anledning att anta har använts eller kommer att användas, av någon som är skäligen misstänkt för brottet.

Ett tillstånd enligt första stycket som gäller kommunikationsavlyssnings-, kommunikationsövervaknings- eller platsuppgifter får, om inte annat anges i 5 §, även avse ett avläsningsbart informationssystem som det finns synnerlig anledning att anta att den misstänkte under den tid som tillståndet avser har kontaktat eller kommer att kontakta.

Ett tillstånd enligt första stycket som gäller kameraövervakningsuppgifter får endast avse en plats där den misstänkte kan antas komma att uppehålla sig. En sådan plats får dock inte vara någons stadigvarande bostad.

15 §

Frågor om hemlig dataavläsning under en förundersökning prövas av den domstol som anges i 19 kap. rättegångsbalken. Om förundersökningen avser brott som anges i 27 kap. 2 § andra stycket 2–8 rättegångsbalken får frågan även prövas av Stockholms tingsrätt.

Frågor om hemlig dataavläsning under en förundersökning prövas av den domstol som anges i 19 kap. rättegångsbalken. Om förundersökningen avser brott som anges i 27 kap. 18 § andra stycket 2–7 rättegångsbalken *eller försök, förberedelse eller stämpling till ett sådant brott, om en sådan gärning är belagd med straff*, får frågan även prövas av Stockholms tingsrätt.

Frågor om hemlig dataavläsning enligt 7–10 §§ prövas av Stockholms tingsrätt.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

14 Förslag till lag om ändring i lagen (2020:968) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2020:968) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande

- dels att 4 kap. 13 § ska upphöra att gälla,*
- dels att 2 kap. 6 § ska ha följande lydelse.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

6 §

När ett beslag enligt 2 eller 3 § har verkställts i den verkställande staten tillämpas följande bestämmelser i 27 kap. rättegångsbalken:

– 2 § *fjärde stycket om åklagarens skyldighet att anmäla verkställt beslag av ett skriftligt meddelande,*

– 4 a § om utlämnande av föremål till målsägande eller någon annan som trätt i dennes ställe,

– 6 § om rättens prövning,

– 7 § om tid för åtals väckande,

– 8 § första, andra och fjärde styckena om hävande av beslag,

– 11 § om underrättelseskyldighet, och

– 13 § om protokoll och om rätt för den som drabbats av ett beslag att få ett bevis om beslaget.

När brottmålet avgörs, ska rätten med tillämpning av 27 kap. 8 § femte stycket rättegångsbalken pröva om beslaget eller penningbeslaget fortfarande ska bestå.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

BILAGA 3

Reservantens lagförslag

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

*Regeringens förslag**Reservantens förslag*

36 §

Om någon är misstänkt för att före femton års ålder ha begått ett brott får, om det finns särskilda skäl, beslag, husrannsakan, *åtgärder för biometrisk autentisering*, genomsökning på distans och kroppsvisitation företas mot den unge, samt fotografi och fingeravtryck tas av honom eller henne enligt bestämmelserna i 23 kap. 9 a §, 27 och 28 kap. rättegångsbalken.

Det som i 27 kap. 7 och 8 §§ rättegångsbalken sägs om åtal och om verkan av att åtal inte väcks ska i stället avse bevistalan och talan om förverkande samt verkan av att sådan talan inte väcks.

Vid kroppsvisitation som görs enligt 28 kap. rättegångsbalken ska 28 kap. 13 a § rättegångsbalken gälla med den skillnaden att den unge får hållas kvar för ändamålet i högst tre timmar.

Om någon är misstänkt för att före femton års ålder ha begått ett brott får, om det finns särskilda skäl, beslag, husrannsakan, genomsökning på distans och kroppsvisitation företas mot den unge, samt fotografi och fingeravtryck tas av honom eller henne enligt bestämmelserna i 23 kap. 9 a §, 27 och 28 kap. rättegångsbalken.

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling

Regeringens förslag

Reservantens förslag

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om ansvar m.m. för gärningar som rör införsel till eller utförsel från landet av varor. Har det i lag eller annan författning föreskrivits straff för den som bryter mot ett förbud mot eller villkor för att föra in eller ut en vara, gäller i stället bestämmelserna i den författningen om inget annat är föreskrivet.

I 19–22, 25 a–27, 29 a och 32 §§ finns särskilda bestämmelser om befogenheter för att förhindra, utreda och beivra brott enligt denna lag eller brott, som rör införsel till eller utförsel från landet av varor, enligt någon av de författningar som nämns i tredje stycket. Befogenheterna gäller även vid sådana brott enligt narkotikastrafflagen (1968:64), vapenlagen (1996:67) och lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor som avses i 12 § tredje stycket samt vid sådana terroristbrott som avses i 3 § 21 jämförd med 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott. Befogenheten enligt 32 § att väcka åtal eller besluta om förverkande gäller dock inte vid brott enligt narkotikastrafflagen, vapenlagen, lagen om brandfarliga och explosiva varor eller lagen om straff för terroristbrott.

I 19–22, 25 a–27 och 32 §§ finns särskilda bestämmelser om befogenheter för att förhindra, utreda och beivra brott enligt denna lag eller brott, som rör införsel till eller utförsel från landet av varor, enligt någon av de författningar som nämns i tredje stycket. Befogenheterna gäller även vid sådana brott enligt narkotikastrafflagen (1968:64), vapenlagen (1996:67) och lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor som avses i 12 § tredje stycket samt vid sådana terroristbrott som avses i 3 § 21 jämförd med 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott. Befogenheten enligt 32 § att väcka åtal eller besluta om förverkande gäller dock inte vid brott enligt narkotikastrafflagen, vapenlagen, lagen om brandfarliga och explosiva varor eller lagen om straff för terroristbrott.

De författningar som avses i andra stycket är lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen, lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter, lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd, tullagen (2016:253) samt lagen (2006:1329) om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr, m.m.

Bestämmelserna i 19–22, 25 a–26 a §§ samt 27 § första och tredje styckena, när det gäller kroppsvisitation, och bestämmelserna i 32 § gäller också vid brott som avses i 2–4 §§ skattebrottslagen (1971:69), om brottet

rör underlåtenhet att lämna deklARATION enligt 26 kap. 8 § 2 eller 37 §
skatteförfarandelagen (2011:1244).